

SUOMEN KELLOMUSEON KOKOELMAPOLIITTINEN OHJELMA 2018-2022

Suomen Kellomuseo
Koostanut Laura Kokki
Taitto Rami Laitinen
2019

Sisällysluettelo:

Johdanto	5
KOKOELMATEHTÄVÄ	
1. Suomen Kellomuseon kokoelmat voimavarana	6
2. Kokoelmatehtävää määrittäviä tekijöitä	6
2.1. Museoita koskeva lainsäädäntö	6
2.2. Eettinen museotyö	7
2.3. Kellomuseon missio	7
2.4. Museon kokoelmahistoria ja nykytila: Opetuskokoelmasta museoammatillisesti hoidettuun monipuoliseen museotoimintaan	8
2.5. Näkökulmia kokoelmatyöhön	12
3. Museon kokoelmaresurssit	12
3.1. Organisaatiokaavio	13
TALLENNUS JA KARTUNTA	
4. Tallennusalueet ja kartunnan painopisteet	14
4.1. Kartunnan tallennuskriteerit	15
4.2. Kartuntamäärät ja kartuntakaavio	16
4.3. Museoiden tallennustyönjako	17
KOKOELMIEN HALLINTA	
5. Kokoelmien jaottelu	19
5.1. Esinekokoelma	19
5.2. Valokuvakokoelma	20
5.3. Kirjastokokoelma	22
5.4. Arkistokokoelma	23
5.5. Käyttökokoelma	23
5.6. Erikoiskokoelmat	24
5.7. AV-kokoelmat	25
6. Kokoelmien merkityksen määrittely ja poistopolitiikka	25
6.1. Kellomuseon poistopolitiikka	26
6.2. Poistettavan aineiston poistomenetelmät	26
6.3. Kokoelmien merkityksen arvioiminen	27
7. Kokoelmiin liittäminen	27
7.1. Hankintapäätökset ja -tavat	27
7.2. Diarointi, luettelointi ja digitointi	28
7.3. Objektin numerointi ja niemäminen	28
7.4. Kokoelmahallintajärjestelmät	29

KOKOELMIEN HOITO

8. Konservointi	30
8.1. Kellojen konservoinnista ja restauroinnista yleisesti	30
8.2. Kokoelman kunnon arviointi ja hoidon tavoitetaso	32
8.3. Ennaltaehkäisevä ja aktiivinen konservointi	32
8.4. Säilytystilat ja olosuhteet	33

KOKOELMIEN SAAVUTETTAVUUS JA KÄYTTÖ

9. Kokoelmien ja kokoelmapalveluiden saavutettavuus	37
9.1. Kokoelmien käyttäjät ja käyttötavat	37
9.2. Kokoelmapalvelut	38

Johdanto

Suomen Kellomuseon kokoelmapolitiikan tavoitteena ja toiveena on lisätä museon kokoelmien ja kokoelmatyön tuntemusta, saavutettavuutta ja käytettävyyttä. Kokoelmapoliittinen ohjelma linjaa mm. museon kokoelmatyöhön liittyviä menettelytapoja, arvoja ja strategioita, joiden toivotaan olevan hyödyksi myös museoinstituution ulkopuolisille tahoille. Kokoelmapolitiikka on laadittu museon omien tarpeiden ja näkökulmien kautta muodostaen tärkeän ja konkreettisen työkalun ensisijaisesti Kellomuseolle itselleen. Tämän asiakirjan laatimiseen liittyy vahvasti sekä museon omien kokoelmien kuin myös valtakunnallisen tallennusvastuun profiloituminen sekä laajempien kysymysten huomioiminen erikoislaa tallennettaessa. Kokoelmapolitiikka pyrkii avaamaan museon kokoelmatyön sisällön siten, että sen tavoitteet ovat selkeästi ja realistisesti perusteltuja.

Kokoelmapolitiikka on todettu olevan elävä asiakirja, jota päivitetään sitä myöten, kun kokoelmatyö muotoutuu. Käytäntö osoittaa kokoelmapolitiikan toimivuuden ja määrittelee sen kehittämistä toimivammaksi, jotta se palvelisi tarkoitustaan kokoelmatyön tukipilarina. Kokoelmapolitiikka tulee tarkistaa vuosittain ja siinä tulee huomioida museoalalla ilmenneiden uusien suositusten, määräysten ja ilmiöiden vaikutus Suomen Kellomuseon kokoelmatyössä. Kokoelmatyötä on tehty koko museon historian ajan. Tämän pitkän työn ansiot ja puutteet ovat pyritty tunnistamaan mahdollisimman hyvin, jotta nykytilaa pystytään hahmottamaan ja kehittämään.

Kokoelmapolitiikka -projekti pantiin alulle Opetusministeriön rahoittaman ja Metropolia Ammattikorkeakoulun ohjaaman Museoiden Kokoelmahallinta –kurssin aikana 2010–2011, jonka tuotoksena tämän kokoelmaohjelman runko ja suuntaviivat saivat alkunsa. Suomen Kellomuseo aloitti kokoelmapolitiikan työstämisen perustamalla työryhmän v.2011. Työryhmän tarkoituksena oli luoda raamit uudelle kokoelmaohjelmalle ja keskustella museon kokoelmahallinnollisista kysymyksistä ja kokoelmatehtävästä yleisellä tasolla. Työryhmään kutsuttiin mukaan museon oman henkilökunnan lisäksi sidosryhmien edustajia sekä museoammattilaisia, jotta useita näkökulmia saataisiin kuuluviin jo projektin alkuvaiheessa. Kokoelmapolitiikassa tarkastellaan myös lähemmin kokoelmien käyttäjiä, asiakkaita, käyttötapoja ja kokoelmapalveluita.

Työryhmän muistioiden ja museon omien lähteiden lisäksi kokoelmapolitiikan laatimisessa on tutustuttu useiden suomalaisten ja ulkomaalaisten museoiden kokoelmapoliittisiin ohjelmiin, vuonna 2013 julkaistuun Kokoelmapolitiikan Muistilistaan museoille sekä muihin kokoelmatyöhön liittyvään materiaaliin, kirjallisuuteen sekä museoalan sääntöihin ja asetuksiin. Museon henkilökunta on osallistunut aktiivisesti kokoelmatyöhön liittyvään koulutustarjontaan.

Kokoelmaohjelmasta on tehty yksi versio, joka on julkinen. Mahdollista toista versioita, joka palvelisi vain museon omaa henkilökuntaa, voidaan harkita laadittavaksi, jos sellainen koetaan museon puolesta tarpeelliseksi. Kokoelmaohjelma on julkinen dokumentti, johon museo toivoo asiasta kiinnostuneiden tutustuvan. Kokoelmaohjelmaan voi tutustua museon verkkosivuilla ja toimistolla ja sitä tarjotaan luettavaksi Kellomuseon näyttelyssä tulevaisuudessa.

KOKOELMATEHTÄVÄ

1. Suomen Kellomuseon kokoelmat voimavarana

Museoiden kokoelmat ja niistä kumpuava voimavara on museotoiminnan perusta, joka erottaa museot muista materiaalsen ja aineettoman kulttuurin parissa työskentelevistä instituutioista. Kokoelmat sitovat ja velvoittavat, mutta myös ruokkivat museotoimintaa muodostaen pohjan hyvin toimivalle museolle lukuisine eri toimintoineen. Kokoelmien eettisen ja ammattimaisen säilytyksen, huollon ja dokumentoinnin tavoitteena on kasvattaa ja monipuolistaa entuudestaan kokoelmien käyttöä ja saavutettavuutta. Jotta kokoelmat pääsevät tähän tarkoitukseensa, tulee niihin kohdistaa resursseja, ohjeistusta ja aktiivista huomiota, jota tämä kokoelmapolitiikka pyrkii tunnistamaan.

Suomen Kellomuseon ja sitä ylläpitämän Kellomuseosäätiön tavoitteena on edistää oman erikoisalan tuntemusta missionsa tallentajana sekä valtakunnallisesti että kansainvälisesti. Suomen Kellomuseo on toistaiseksi ainut Pohjoismaissa toimiva ammatillisesti hoidettu ajanmittauksen historian erikoismuseo. Museossa on töissä neljä vakituista henkilöä, museonjohtaja, amanuenssi, museomestari ja pääopas. Lisäksi museolla on töissä tuntioppaita. Kellomuseo pyrkii kehittämään omaa kokoelmatyötään ja kokoelmiensa tuntemusta suunnitelmallisesti ja jakaa asiantuntemustaan museon eri käyttäjäryhmille. Kokoelmatyön arviointimenetelmiä ja mittareita tulisi kehittää, jotta laadukas ja kriittinen työ on taattu myös tulevaisuudessa.

2. Kokoelmatehtävää määrittäviä tekijöitä

Suomen Kellomuseon tehtävä kokoelman haltijana pohjautuu hyvin pitkälle alla kirjattujen (2.1–2.5) määritelmien ja historian mukaisesti. Nämä seikat määrittävät ja rajaavat kokoelmatehtävän toteuttamista. Kokoelmatyön näkökulmasta määritelmät luovat pohjaa museon päämäärälle ylläpitää tulevaisuudessa eheitä ja monipuolisesti omaa erikoisalaansa edustavia, asianmukaisissa säilytysolosuhteissa ja asiakkaille mahdollisimman saavutettavissa muodoissa olevia kokoelmia.

2.1. Museoita koskeva lainsäädäntö

Suomessa ammatillisesti hoidetut museot noudattavat museoita koskevaa lainsäädäntöä. Museolain (729/1992, 1166/1996, 644/1998, 877/2005) ja -asetuksen (1192/2005) mukaan museotoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyt-

tämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. Suomen Kellomuseon toiminnalle myönnetään valtionosuutta, jonka saamisen edellytykset on myös määrätty museolaissa. Museo huomioi myös voimassa olevan tekijänoikeuslain, henkilötietolain ja muut toimintaan läheisesti liittyvät lakiasetukset.

2.2. Eettinen museotyö

Museolain ja –asetuksen lisäksi museoiden on määrä noudattaa työssään alalle suunnattuja eettisiä periaatteita ammattimaisen museotoiminnan ylläpitämiseksi. Suomen Kellomuseo huomioi työssään Museotyön eettiset säännöt, joiden laatimisesta vastaa Kansainvälinen museoneuvosto ICOM (International Council of Museums). ICOMin jäsenyys ja jäsenmaksun vuosittainen suorittaminen ovat osoitus Museotyön eettisten sääntöjen hyväksymisestä. Museotyön eettiset säännöt heijastavat kansainvälisen museoyhteisön yleisesti hyväksymiä periaatteita, jotka ovat viimeksi päivitetty v.2005.

Museotyön eettiset säännöt tarjoavat ammatillisen toimintamallin keskeisellä julkisen toiminnan alueella, jolla kansallinen lainsäädäntö on vaihteleva ja epäyhtenäinen. Ne asettavat käyttäytymiselle ja toiminnalle vähimmäisvaatimukset, joihin museoiden ammatillinen henkilökunta voi pyrkiä kaikkialla maailmassa. Samalla ne määrittelevät, mitä yleisö voi odottaa museoiden henkilökunnalta.

Museoiden eettisissä säännöissä edellytetään museon hallintoelimiltä kirjallisen toimintaohjeen laatimista ja julkistamista, joka koskee kokoelmien hankkimista, hoitamista ja käyttöä. Kokoelmapoliittinen ohjelma vastaa tähän vaatimukseen. (ICOM, Museotyön eettiset säännöt: 2.1. Kokoelmapolitiikka)

2.3. Kellomuseon missio

Kellomuseon keskeisiä tehtäviä ja missiota kuvaavat alla olevat Kellomuseosäätiön laatimat määritelmät museon missiosta.

Kellomuseosäätiön tarkoitus Säätiörekisterin mukaan on Suomen Kellomuseon ylläpitäminen ja kehittäminen sekä kellosepänalaaan liittyvän tutkimuksen tukeminen ja edistäminen. (Säätiörekisteri 2018)

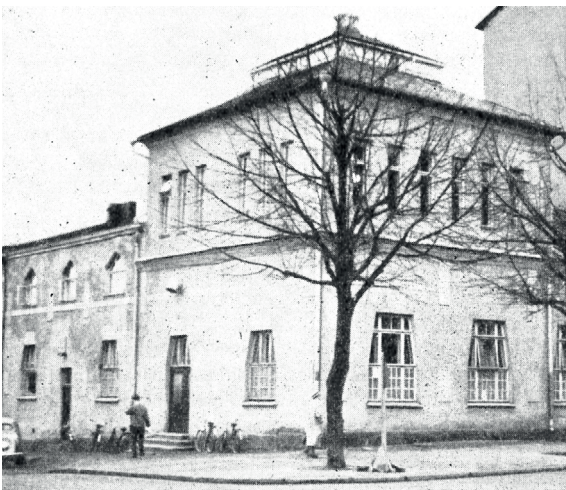
Suomen Kellomuseon tehtävänä on edistää tietoisuutta kelloista, ajan mittaamisen historiasta ja kellosepän ammatista. Museo vaalii toiminnallaan kellosepän ammattia eräänä arvostetuista käsityöammateista. Museo tutkii kelloseppien ja kellojen historiaa, sekä tiedottaa näistä asioista ihmisille aktiivisella näyttelytoiminnalla, julkaisuilla ja opetustoiminnalla. Museo myös tallettaa aiheeseen kuuluvaa esineistöä, valokuvamateriaalia ja arkistoaineistoa sekä ylläpitää ja kartuttaa alan kirjastoa yleisesti hyväksytyjen museaalisten periaatteiden mukaisesti. (Suomen Kellomuseon Johtosääntö 1§)

Suomen Kellomuseo on kulttuurihistoriallinen museo ja samalla alansa ainoa erikoismuseo pohjoismaissa. Museon toiminta kattaa ajan mittaamisen ja kellojen historian maailmanlaajuisesti, mutta toiminnan painopiste on suomalaisessa kellonkäyttökulttuurissa eli Suomessa valmistetuissa Suomessa yleisesti käytetyissä kelloissa sekä täällä toimineissa tai suomalaisissa kellosepeissä. Hallinnosta huolehditaan Kellomuseosäätiön säännöissä säädetyllä tavalla. Museossa noudatetaan voimassa olevaa museolakia ja -asetusta. (Suomen Kellomuseon Johtosääntö 2§)

Kellomuseon säännöissä (3§) todetaan, että tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö kerää ja tallentaa museoon ajanmittauksen historiaan, suomalaiseen kellokulttuuriin, kelloihin ja kelloseppiin liittyvää esineistöä ja arkistoaineistoa, sekä harjoittaa niihin liittyvää tutkimustoimintaa. Säätiö voi myöntää apurahoja tällaiseen tutkimukseen. Säätiöllä on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja sekä muullakin säätiölain sallimalla tavalla hankkia varoja ja museoaineistoa.

2.4. Kokoelmahistoria ja nykytila: Opetuskokoelmasta museoammatillisesti hoidettuun monipuoliseen museotoimintaan

Suomen Kellomuseon kokoelmien historia pitää sisällään erilaisia vaiheita, jotka ovat kaikki osaltaan vaikuttaneet museon tämän hetkisen kokoelman kokoon, luonteeseen ja tunnettuuteen. Näihin lukeutuu mm. kokoelman perustaminen, kartuttaminen, hallinnointi ja hoito. Kelloseppäkoulun opetuskokoelmasta ajanmittauksen historiaa esittelevään ja tallentavaan monipuoliseen museotoimintaan Näyttelykeskus WeeGeellä on taival, joka on olennaista tunnistaa kokoelmatoimintaa käsiteltäessä.

Kelloseppäkoulu toimi Lahdessa vuosina 1944 - 1959.

Kokoelma on saanut alkunsa Kelloseppäkoulun opetuskokoelmasta. Kelloseppäkoulu toimi Lahdessa vuosina 1944–1959. Vuonna 1944 pidetyssä vuosikokouksessa on todettu museosta seuraavaa: ”Jo heti koulun ensimmäisinä kuukausina perustettiin koulun yhteyteen Kelloteknillinen museo, jonne on tarkoitus kerätä kelloja, kellosepän työkaluja ja – koneita sekä menneiltä että nykyisiltä ajoilta. Täten se tulisi antamaan havainnollisen kuvan kelloseppänammatin kehityksestä ja nykyisestä tasosta sekä omassa maassamme että ulkomailta.” Valtaosa kokoelman esineistä koostui alkuvuosina taskukelloista tai niiden osista, kirjoista ja kelloseppien työvälineistä.

Kokoelma siirtyi vuonna 1959 koulun muuton mukana Espooseen, Tapiolaan valmistuneeseen uuteen Kelloseppäkouluun. Kokoelma käsitti tuolloin muutamia satoja esineitä. Kasvavien lahjoitusmäärien myötä alkoivat tilat käydä ahtaiksi.

Museo toimi osittain opettajien huoneessa sekä koulun käytävillä. Kellomuseo oli avoinna yleisölle tilauksesta.

Suomen Kelloseppäliitto ry anoi lupaa Oikeusministeriltä 1980-luvun alussa perustaa Kellomuseosäätiö – niminen säätiö, jonka tarkoituksena olisi Kellomuseon perustaminen, ylläpitäminen, kehittäminen sekä kelloseppänalaan liittyvän tutkimuksen tukeminen ja edistäminen. Suomen Kelloseppäliitto ry. lahjoitti säätiön perustamisen yhteydessä vuonna 1981 museosäätiölle museoesineitä, ts. koulun kokoelmat.

Suomen Kelloseppäliiton rakennuttaessa itselleen uudet toimistotilat Tapiolaan Kelloseppäkoulun viereiselle tontille, sai myös Kellomuseosäätiö omat näyttely- ja kokoelmatilansa samasta rakennuksesta, joka nimettiin Kellovasaraksi. Kellomuseon viralliset avajaiset järjestettiin 17.6.1988. Rakennuksen kellarikerroksessa avattujen modernien näyttelytilojen lisäksi museo sai kokoelmatilat, joissa museon kokoelmat edelleen sijaitsevat.

Suomen Kellomuseo muutti näyttelytilansa/museonsa Näyttelykeskus WeeGeelle (Ahertajantie 5, Espoo) kesällä 2006, jossa se toimii edelleen (2019). Rakennus on professori Aarno Ruusuvooren suunnittelema, entinen Weilin & Göösin painotalo. Näyttelykeskus WeeGeellä on neljä museota: EMMA - Espoon modernin taiteen museo, Espoon kaupunginmuseo KAMU, Suomen Lelumuseo Hevosenkä ja Suomen Kellomuseo. WeeGeellä toimii myös museokauppa EMMA Shop ja Cafe WeeGee. Takapihalla on arkkitehti Matti Suurosen suunnittelema Futuro-talo. Kellomuseon toimisto- ja kokoelmatilat sijaitsevat edelleen Kellovasarassa, Opinkuja 2, 02100.

*Näyttelykeskus WeeGeen aula,
kuva: Heidi-Hanna Karhu*

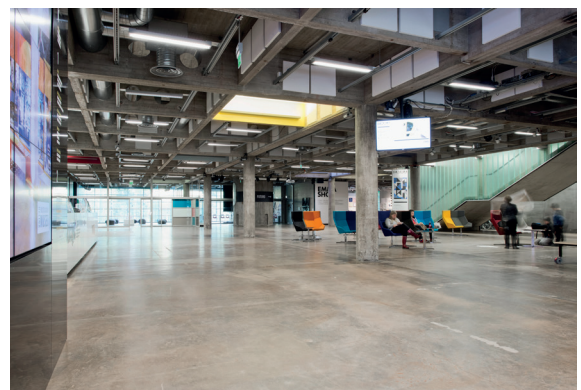
Kelloseppäkoulu Tapiolassa vuosina 1959-2007.

Yleisnäkymä Kelloseppäkoulun kellomuseosta Tapiolassa.

Kellomuseon toimisto ja kokoelmatilat sijaitsevat Kellovasara-rakennuksessa.

Kokoelmahistoria

Suomen Kellomuseon kokoelmat ovat karttuneet viimeisen 75 vuoden aikana sekä aktiivisesti että passiivisesti. Passiivisella kartunnalla tarkoitetaan museoon lahjoitettuja tai sattumanvaraisesti päätyneitä objekteja. Aktiivinen kartunta viittaa museon tietoisesti hankkimisiin objekteihin, kuten ostoihin. Kartuntahistorian perusteella voidaan todeta, että museolle on saapunut sen 75-vuotisen historian ajan jatkuvalla virralla erilaista aineistoa, pääasiassa passiivisesti.

Kelloseppäkoulun opettajat kokivat, että perinteiden vaaliminen on jokaisen ammattikunnan kunnia-asia. Suomalaiset kellosepät olivat kuitenkin olleet opettajien mielestä liian vaatimattomia ammattinsa suhteen, koska Suomessa ei ollut perustettu vielä alan museota, jossa kelloseppien töitä voisi säilyttää arvoaan vastaavalla tavalla. Museohankkeen taustalla oli antaa havainnollinen kuva kelloseppäammattin kehityksestä, nykyisestä tasosta sekä Suomessa että ulkomailla. Tätä taustaa vasten voidaan todeta, että museon perustamisella on ollut hyvin argumentoitu pohja, joka on syntynyt museon edustaman ammattikunnan omasta tarpeesta ja näkökulmasta. Nämä samat arvot heijastuvat edelleen vahvasti museotoiminnassa.

Kokoelman saadessa alkunsa Kelloseppäkoulun opetuskokoelmana, lahjoitettuja kelloja ja muuta aineistoa on ollut vastaanottamassa kelloseppäkoulun opettajat, kellosepät. Kartunnan seuraajina ja museon hoitajina ovat toimineet kokoelman oman ammattikunnan edustajat, joka on antanut kokoelmalle selkeän luonteen. Koulu sai myös paljon lahjoituksia kellotehtailta ja kelloalan toimijoilta. Osa esineistä on päätynyt vuosina 1944–1988 Kellomuseon kokoelmiin. Koululle saapuneet oppilastöiksi tarkoitetut huollettavat kellot ovat myös kulkeutuneet Kellomuseon kokoelmiin, omistajien todetessa, ettei niillä ole ollut mahdollista jatkokäyttöä.

Vaikka Kelloseppäkoulun/museon on ollut alkuaikoina vaikea vaikuttaa kokoelman laadulliseen ja määrälliseen kertymään, on kellosepillä ollut visio siitä millainen esineistö palvelisi parhaiten tarkoitustaan. Museon perustamista koulun yhteyteen on puoltanut se seikka, että se muodostaisi kaivatun havainto- ja opetusaineiston koulun oppilaille. Koettiin, että museon perustaminen koulun yhteyteen olisi hedelmällisempää kuin esimerkiksi sen oleminen Kansallismuseon erikoisosastona, koska museota päästäisiin hyödyntämään suoraan opintojen yhteydessä.

Kelloseppiä on kannustettu museon historian aikana lahjoituksiin, jotka loisivat perustaa kokoelmalle ja myöhemmin täydentäisivät jo olemassa olevaa kokoelmaa. Varhaiset lahjoitukset museolle ovat olleet aktiivisen viestinnän seurauksia. Kelloseppäliiton julkaisema Kelloseppä-lehti on toiminut yhtenä väylänä tällaisille ”kuulutuksille”, kuten jo

Kelloseppä Wäinö Maukosen valmistama kronometri 1912, Helsinki.

vuonna 1944 lehdessä kirjoitetaan: ”Kelloteknillinen museo, joka on jo saanut ensimmäiset lahjoituksensa, vetoaa nyt maamme kelloseppäkuntaan, että se kartuttaisi museon valikoimia lahjoittamalla tarkoitukseen sopiviksi katsomiaan kelloja. Kysymykseen tulevat sekä antiikkikellot että nykyaikaiset kellomallit. Museo toivoo saavansa myös työkaluja sekä kellosepän työhuoneen kalustoa, nämä mieluummin hyvinkin vanhoja. Osoittakoon Suomen kelloseppäkunta, että se on valmis vaalimaan ammattinsa kunniakkaita perinteitä!”

Kokoelmahistoriaa kiteytettynä vuosikymmenittäin:

- 1940–1970-luku:

Museon taustalla Kelloseppäkoulu ja Suomen Kelloseppäliitto. Esinekartunnassa näkyvät painotus pääasiassa taskukelloissa, myös riipuskelloja, pöytäkelloja ja työkaluja esiintyy lahjoituslistauksissa. Museon perusnäyttelyssä edelleenkin esiteltäviä yksittäisiä, suomalaiselle kellohistorialle hyvin merkityksellisiä esineitä, on saapunut kokoelmiin kyseisenä aikana runsaasti. Muutamia suuria yksittäisiä lahjoituksia on tullut kellosepiltä, myös valokuvia ja kirjallisuutta on lahjoitettu. Esinekokoelmat ovat olleet maltillisen kokoiset ja hallittavat < 400 esinettä. Museolla ei ollut vakiintuneita aukioloaikoja, lahjoitukset saapuneet ”suunnitellusti” museolle, lahjoitustiedot kirjattu ylös välttävällä tarkkuudella. Käytössä on ollut käsikortisto ja esineluettelolistauksia.

- 1980–1990-luku:

Kellomuseosäätiö perustetaan ja museo muuttaa omiin näyttely- ja kokoelmatiloihin. Museoammatilainen palkataan töihin ensimmäistä kertaa. Kokoelma karttuu runsaasti ranne-, herätys, pöytä- ja seinäkelloilla. Tunnettuus ja uusi sijainti vaikuttavat kasvavaan lahjoitusmäärään museon avautumisen jälkeen vuonna 1988. Painotus näkyy arkipäivän kelloissa, joita kellosepät ovat työssään kohdanneet ja joita suomalaiset ovat päivittäin käyttäneet ja koteihinsa hankkineet. Kokoelman pääpainopiste on edelleen tasku- ja rannekelloissa, mutta perusnäyttelyssä esitellään laajalti erityyppisiä kelloja muodostaen eri esineryhmiä. Kelloja arvioidaan olevan kokoelmissa n.2000, joista n.500 on esillä perusnäyttelyssä Kellovasarassa. Museo vastaanottaa muutamia suuria testamenttilahjoituksia, erään yrityksen ”kellokeräys” – aineistoa, lahjoituksia saapuu kellovalmistajilta, museolla alkaa olla vakiintuneita lahjoittajia. Käytössä on ollut käsikortisto ja diaari.

Kelloseppä Saara Oksasen kisällin-työ ja -kirja vuodelta 1938.

- 2000-luku:

Lahjoitusten museoammatimainen vastaanotto sekä luettelointi kasvattavat kokoelmia ”kaikki huomioidaan”, kokoelmia inventoidaan, dokumentointia tarkennetaan ja museolöytöjä luetteloidaan. Runsaasti lahjoituksia yksittäisiltä kellosepiltä ja kelloseppäliikkeiltä. Vuonna 2006 muutettaessa Näyttelykeskus

WeeGeelle tulee paljon yhteydenottoja; yksityishenkilöitä lahjoittajina, lahjoitus-tarjonta tasaisempaa ja monipuolisempaa, mutta kokoelmiin liittäminen maltillisempaa. Käytössä diaari, File Maker ja vuodesta 2006 Museotietokanta Musketti.

2.5. Näkökulmia kokoelmatyöhön

Kellomuseo pyrkii ottamaan huomioon erilaisia näkökulmia ja arvoja kokoelmatyössään. Näkökulmat kehittyvät museotyön eri osa-alueilla, joihin on käytännön kautta löydetty tulokulmia ja ulottuvuuksia. Viimeisten vuosien aikana tehdyt inventoinnit ja kokoelmien luettelointityö luovat pohjaa kokoelmien saavutettavuudelle, jota pyritään tulevaisuudessa kasvattamaan huomattavasti. Asiakaslähtöisyys on ollut arvo, jota museon on vaalinut historiansa aikana keskeisesti. Kokoelmatyössä tämä on tarkoittanut avoimuutta, sekä tiedon ja valmiuksien jakamista niitä tarvitseville tahoille. Kellomuseo on keskittynyt kokoelmatyössään asiakaspalveluun ja asiakaskyselyihin, joiden ansiosta museo on luonut vuosien saatossa laajan verkoston ja yhteistyökumppanuuksia sekä kartoittanut tietoa omasta erikoisalastaan.

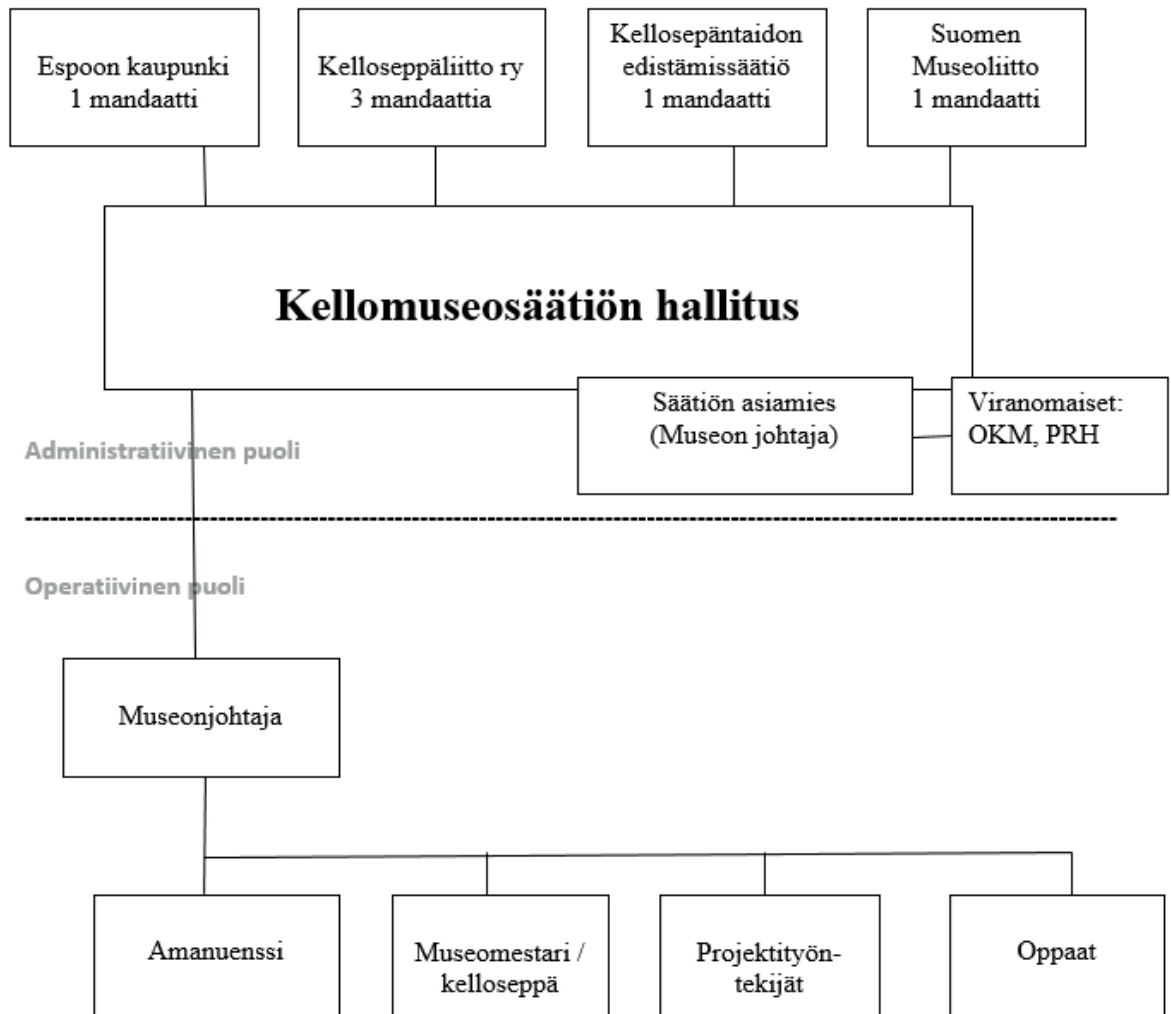
Kestävän kehityksen kannalta museon tulisi tarkastella toimintaansa yhteiskunnallisesta, ekonomisesta ja ekologisesta näkökulmasta. Kokoelmaohjelma voi ohjata museon kestävän kehityksen tavoitteita kuten, energiankulutuksen tarkkailua, kokoelmien kunnon arviointia, kokoelman kartuttamista harkinnalla, digitointiin panostamista ja yhteistyön korostamista.

3. Museon kokoelmaresurssit

Kellomuseon kokoelmien hoidosta, tutkimuksesta ja kehittämisestä vastaavat amanuenssi ja museomestari. He tekevät uusien esineiden osalta hankintaesitykset museonjohtajalle, joka edelleen hyväksyy tai hylkää esitykset. Kokoelmatyön taloudellisesta resurssoinnista päättää budjettitasolla Kellomuseosäätiön hallitus. Kokoelmatyöhön suunnatut resurssit, kuten työvoima, on ollut pääasiassa projektiluontoista ja hankerahoitteista, kuten esim. digitointi-, inventointi- ja dokumentointiprojektit.

Museo on laatinut työvastuukaavion, joka määrittelee kokoelmatyön eri osa-alueiden vastuualueet museon henkilökunnan kesken. Työjakoa ja vastuualueita pohdittaessa jatkossa, tulisi huomioida kuinka paljon kokoelmatyön eri osa-alueiden työvastuut vievät ajallisia resursseja. Kokoelmatyö on luonteeltaan pitkäjänteistä ja vaatii työntekijöiltä aikaa paneutua kokonaisuuksien sekä kokoelman hahmottamiseen, koulutuksiin osallistumista ja erikoisalaan perehtymistä. Tämä on edellytys, jotta kokoelmatyö etenisi kiitettävästi hallitulla ja tarpeeksi tehokkaalla tavalla. Kokoelmatyön tuloksien mittaamista on myös helpompi suorittaa, kun siihen on panostettu pitkällä aikajänteellä ja tarpeen vaatimilla resursseilla.

3.1. Organisaatiokaavio

TALLENNUS JA KARTUNTA

4. Tallennusalueet ja kartunnan painopisteet

Seuraavassa osiossa käsitellään Kellomuseon maantieteellisiä, ajallisia ja temaat-
tisia tallennusalueita museon historian aikana. Museon alkuperäisenä ja ensim-
mäisenä kartunnan painopisteenä/tallennusalueena voidaan pitää 1940-luvulla
kokoelmien syntyvaiheessa Kelloseppäkoulun opettajien
visiota: kokoelma, joka olisi edustava kuvaamaan suo-
malaisten kelloseppien kädentaitoa ja antamaan mah-
dollisimman monipuolisen kuvan teknillisesti erilaisista
ajanmittauksen välineistä sekä työkaluista. Myös suo-
malainen kellosepäntyö ja koulutus (ammatti) ovat olleet
luonnollinen kiinnostuksen kohde, johon liittyvää materi-
aalia kokoelmiin on tallennettu osittain tietoisesti mutta
varmasti myös sattumanvaraisesti. Painopisteenä tuol-
loin, kuten edelleenkin, huomioitiin vahvasti Suomessa
valmistetut ja käytetyt ajanmittauksen välineet sekä muu
kelloalan esineistö.

Siirryttäessä museoammatillisesti hoidettuun museo-
toimintaan 1990-luvulla, nostettiin esille myös muita
aihealueita kuten ajanmittauksen historia laajemmin
käsitettynä, kelloalan henkilöhistoria, kelloteollisuuden
kehitys ja erilaiset ilmiöt (esim. lasten kellot, moderni
ajanmittaus, alan tuoteilmiöt ja kellojen muotokieli). Uu-
simpana painopistealueena museo tallentaa myös aika-

käsityksiin liittyvää aineis-
toa. Kokoelmissa aineiston rajanveto on vedetty
ammatillisen ja henkilökohtaisten aineiston välillä.
Kellomuseo ei täten tallenna esim. kelloseppien ko-
ti-irtaimistoa, mutta vastaavasti kellosepän ammat-
tiin liittyvää irtaimistoa tallennetaan.

Maantieteellisesti rajattuna Kellomuseo keskittyy
tallennuksessaan Suomessa valmistettuihin ja käy-
tettyihin kelloihin. Suomalaisten käyttämät kellot
ovat valmistushistoriansa puolesta hyvin usein ul-
komailla valmistettuja. Huomattava osa esinekoko-
elmaa on tästä syystä ulkomaalaista perua, pääosin
Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta. Museo tallentaa
toisin sanoen myös ulkomaisia objekteja, niiden
täyttyessä museon kartunnan painopistealueiden
määrittämät kriteerit (4.1).

Suomessa valmistetut kellot edustavat keskeisin-
tä osaa museon kokoelmista. Tämä on korostunut
etenkin 1900-luvun loppupuolella lähes kokonaan
lopetetun suomalaisen kelloteollisuuden sekä van-

*Keräilijä Matti Saario lajoitustilaisuudessa
vuonna 2015.*

*Suomalaista kellotuotantoa: Sirius merkinen
lasten kello, valmistaja KOPE Oy.*

han käsityöläisammatin teollistumisen myötä. Kellomuseo kokee tallennusvastuunsa olevan Suomessa valtakunnallinen, eikä ole rajannut sitä maantieteellisesti eri alueisiin. Museo ei rajoita kartuntaa myöskään iän perusteella, vaan objektit tutkitaan kokoelmiin liitettäessä niiden valmistus- ja kontekstietoihin perustuen. Tulevaisuudessa onkin syytä pohtia, millä tavalla näin laaja tallennusvastuu näkyy museon kokoelmatyössä ja sen resursoinnissa. Kellomuseo käsittää tallennusvastuun fyysisten objektien tallentamisen lisäksi tutkimuksena ja asiaan museoammatillisesti perehtymisenä.

4.1. Kartunnan tallennuskriteerit

Kellomuseon kokoelmaan tallennetaan yksinomaan aineistoa, joka kuuluu alla listattujen painopistealueiden piiriin, huomioiden aina museon jo olemassa olevat kokoelmat sekä objektien kunto. Tietoisuus siitä mitä rinnakkaista aineistoa muilla museoilla jo mahdollisesti on kokoelmissaan, vaikuttaa myös osaltaan tallennuspäätökseen, ehkäisten päällekkäisten kokoelmien syntymistä museoiden keskuudessa. Tästä syystä Kellomuseo käyttää harkinta-aikaa ennen päätöksen tekemistä kokoelmiin liittämiseksi. Tilallisten, ajallisten ja taloudellisten resursien vuoksi kokoelmiin liittämässä on kiinnitettävä erityistä huomioita edellä mainittuihin seikkoihin.

Kartuntakriteerit:

1. Suomi ja Suomalaisuus, kellosepänäla

- Suomessa ja historiallisen Suomen alueella valmistetut ajanmittaukseen liittyvät Objektit: valmistaja/materiaali/valmistustapa on suomalainen suomalainen kelloteollisuus materiaalien alkuperästä riippumatta
- Suomessa käytetyt ajanmittaukseen liittyvät objektit: Suomeen ja suomalaisuuteen liittyvät valmistus-, käyttäjä- ja/tai käyttötiedot
- Suomalaiseen kellosepäntyyöhön, koulutukseen ja ammattiin liittyvät objektit: Suomessa koulutettujen ja toimineiden kelloseppien henkilöhistoria, Suomalaiset kellosepät ulkomailla, Kellosepän ammatin ja koulutuksen historia ja kehitys Suomessa

2. Kellotekniset kriteerit

- Objektit, jotka ovat valmistusmaasta ja -tavasta huolimatta ainutlaatuisia esimerkkejä havainnollistamaan kellotekniikan, ajanmittauksen ja kelloalan kehitystä, muutosta tai trendejä

3. Aikakäsitykset

- Aikakäsityksiin liittyvät objektit, jotka tuovat kokoelmiin uusia näkökulmia eri kulttuureista, aikakausista ja uskonnoista

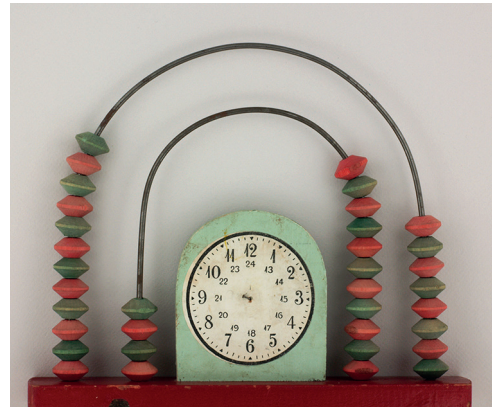
4.2. Kartuntamäärät ja kartuntakaavio

Kartuntakaavio esittelee museon esinekokoelmien määrällistä kartuntahistoriaa. Kaaviota laadittaessa on pyritty mahdollisimman hyvään tarkkuuteen, mutta johtuen alla mainituista varsin moninaisista lähteistä ja aikaisempien säännöllisten kartuntatietojen puutteesta, on kaavio vajavainen ja sitä tullaan täydentämään mahdollisuuksien mukaan.

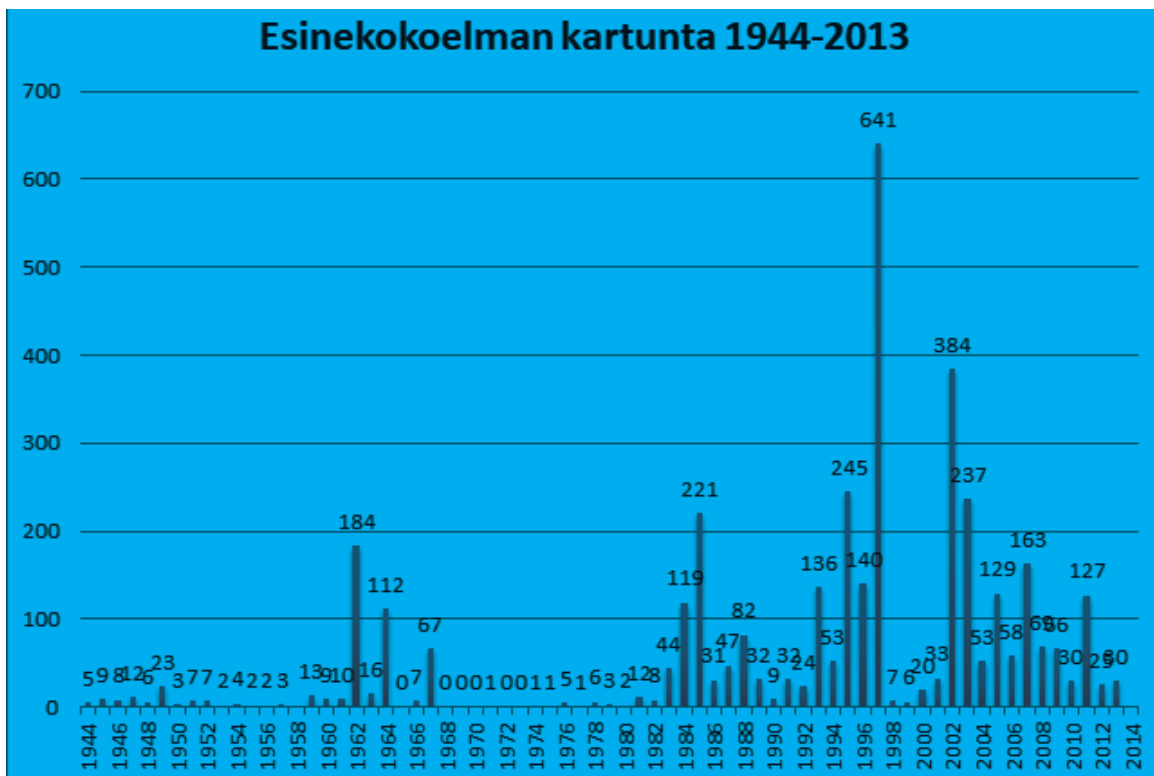
Kartuntakaavio on ensimmäinen laatuaan Kellomuseossa. Valitettavasti muiden kuin esinekokoelmien osalta ei ole vielä toistaiseksi pystytty laatimaan kronologista kaaviota. Arkisto- ja kuvakokoelmien inventointi ovat vielä kesken ja niiden vastaanotossa ei ole noudatettu samaa kaavaa kuin esinekokoelmien kanssa.

Esinekokoelman kartuntatietojen lähteet:

- Kellomuseon toimintakertomukset joissa lahjoitusmainintoja
- Kelloseppäkoulun vuosikertomukset joissa lahjoitusmainintoja
- Diaarit
- Lahjoitustodistukset
- Käsikortisto
- Erinäiset esineluettelot
- Museosäätiön ensimmäinen säädekirja

*Lasten helmitaulu/opetuskello
esinekokoelmassa.*

Yht. 3844 objektia.

Kartuntakaaviosta käy ilmi esinekokoelmien vuosittainen määrällinen kartunta vuosina 1944–2013. Kaaviota tarkastellessa voidaan todeta, että esinekokoelmat ovat karttuneet 1980-luvulle asti maltillisesti muutamien vuosittaisten lahjoitusten myötä Kelloseppäkoululla toimineessa museossa. Vuosien 1983–2013 kartunnassa on tapahtunut suuri kasvu. Tätä kasvua voidaan perustella mm. sillä, että 1980-luvulle tultaessa perustettu Kellomuseosäätiö sai jo heti toimintansa alussa runsaasti lahjoituksia uudelle museolleen, joista on välttävä mutta kuitenkin osittain olemassa oleva dokumentointi. Tätä aikaisemmin museolla ei myöskään ollut vakiintuneita aukioloaikoja ja hallintoa, joka on saattanut rajoittaa lahjoitusten määrää jättäen sen maltillisiin lukuihin.

Kelloseppäkoululla toiminut museo otti käyttöön museohoitajan toimesta käsikortiston, jossa on luetteloitu esineryhmittäin kokoelmaan kuuluvat esineet. Listausta on tehty todennäköisimmin vuosina 1978–79. Yhteenlaskettu esinemäärä on käsikortistossa n. 600 kpl. 1970-luvulta on ollut vaikea löytää lahjoitustietoja johtuen vuosikertomusmerkintöjen ja lahjoitustodistusten puutteesta. Kaavio ei tästä syystä ole täysin totuudenmukainen, mutta sitä voidaan pitää suuntaa antavana työkaluna kartuntavirtaa tarkastellessa. Ottaen huomioon luetteloidemat objektit, voimme arvioida esinekokoelman olevan lähes 7000 objektin suuruusluokkaa.

1960-luvulla olevat lahjoituspiikit ovat yksittäisten kelloseppien suurempia lahjoituseriä, kuten myös 1990–2000-lukujen yli sadan objektin ylittävät vuodet. 1980-luvulla oman lisän kokoelmiinsa toi suuri kellokeräys erään yrityksen toimesta. Muuton jälkeen Näyttelykeskus WeeGeelle kartuntaa on syntynyt enimmäkseen yksityisten ihmisten yhteydenottojen ja alan yritysten kautta. Myös laajempia yksityishenkilöiden kokoelmia on lahjoitettu museolle antaen merkittävän lisän kokoelman laatuun ja määrään.

4.3. Museoiden tallennustyönjako

Suomen Kellomuseo on ollut mukana ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKOssa vuodesta 2009. TAKOn päätavoitteiksi mainitaan museoiden välinen tallennustyönjako ja nykydokumentoinnin koordinointi. Yhteistyöverkosto on kehitetty tarpeesta kehittää kokoelmahallintaa ja sen työnjakoa sekä koordinoita nykydokumentointia valtakunnallisesti.

Yhteistyösopimus Museoviraston kanssa edellyttää, että museo noudattaa kokoelmiensa kartunnassa työnjakoa, joka on kirjattu TAKOssa. Kellomuseo pyrkii priorisoimaan luetteloinnissa ja digitoinnissa valtakunnallisen työnjaon puitteissa karttunutta materiaalia. Sopimus ei kuitenkaan vaikuta museon oikeuteen omistaa museokokoelmia, hankkia museo-objekteja tai poista niitä kokoelmista. (TAKO sopimus 2013)

TAKOssa työskentely tapahtuu pooleissa eli seitsemässä eri temaattisesti määritellyissä yhteistyöryhmissä. Kellomuseo on mukana poolissa 4: Tuotanto, palvelut ja työelämä. Museo on osallistunut poolin yhteiseen nykydokumentointihank-

keeseen aiheena teollisuuden ja työelämän murros. Projektissa dokumentoitiin museon omalle toiminta-alueelle keskeisen teollisuuden tai yksittäisessä ammatissa tapahtumassa oleva muutos. (<http://tako.nba.fi/poolit/pooli-4>)

Suomen Kellomuseon tallennusvastuualueet valtakunnallisessa tallennustyönjaoissa: (<http://tako.nba.fi/tallennustyonjako/museot>)

- Aikakäsitykset (kategoria 3: Arki > Asuminen ja eläminen)
- Kellosepät ja kellontekijät (kategoria 4: Tuotanto, palvelut ja työelämä > Ammattiryhmät)
- Kelloteollisuus (kategoria 4: Tuotanto, palvelut ja työelämä > Metalliteollisuus > Konepajateollisuus > Hienomekaaninen teollisuus)

Tiimalasi eli hiekkakello, Kellomuseon esinekokoelma 1900-luvun alku.

KOKOELMIEN HALLINTA

5. Kokoelmien jaottelu

Suomen Kellomuseon kokoelmat ovat jaoteltu objektityyppien ja käyttötarkoituksen mukaisesti. Eri kokoelmaluokkia on yhteensä seitsemän. Kokoelmien jaottelu ja nimeäminen on aloitettu 2000-luvulla, jolloin kokoelmien inventointi ja dokumentointi on noussut kokoelmatyössä keskiöön.

5.1. Esinekokoelma

Suomen Kellomuseon esinekokoelma muodostaa määrällisesti museon toiseksi suurimman kokoelman. Esinekokoelma on objektityyppinä ollut museon alusta asti pääosassa, juontaen juurensa Kelloseppäkoulun ajoilta, jolloin painopiste oli esineissä, konkreettisissa opetukseen liittyvissä havaintovälineissä. Esinekokoelma

Leijona-kelloja erikoisnäyttelyssä.

ma on karttunut suurilta osin lahjoituksina, joista museon alkuvuosina vastasivat usein ammattikunnan edustajat eli kellosepät. Tämä seikka kertoo lahjoittajan läheisestä suhteesta museoon ja lahjoitetun aineiston luonteesta. Voidaankin todeta, että museoon ensimmäisten vuosikymmenien ajan saapunut aineisto on ollut tässä mielessä hyvin tärkeää, mutta paikoin yksipuolista ajatellen millaiseksi kokoelma on muotoutunut vuosikymmenten saatossa.

Kun kokoelmat alkoivat karttua myös ammattikunnan edustajien ulkopuolelta tulleesta aineistosta, kasvoi kokoelma määrällisesti, mutta myös aineiston kunto ja konteksti muuttui radikaalisti. Tämä seikka on antanut suurelle osalle esinekokoelmaa sille ominaisen ”arkipäiväisen” luonteen, sisältäen hyvin paljon todistuskappaleita suomalaisesta kellojen käyttökulttuurista. Esinekokoelmaa voidaan tästä syystä pitää kattavana läpileikkauksena Suomessa eri vuosikymmeninä käytetyistä ajanmittauksen välineistä.

Kokoelmassa on edustettuna paljon erilaisia kelloteknisiä ominaisuuksia, joita pidetään yhtenä kriteerinä museoon kokoelmiin liittämiseksi. Oman ryhmänsä luo vanhemmat, Suomessa ja suomalaisten kelloseppien valmistamat kellot, joita on esillä museon perusnäyttelyssä. Myös ainutlaatuiset yksittäiset esineet kuten Lauri Helskeen suunnittelema Raekello, Könnin suvun lattiakellot

Könnin ”seitsenviisarinen” Kellomuseon perusnäyttelyssä.

ja suomalaisen kelloteollisuuden tuotanto tuovat oman tärkeän lisänsä esinekoelmaan. Esinekokoelma karttuu edelleen lahjoitusten ja hankintojen myötä.

Esinekokoelmassa on arviolta 6000-8000 esinettä sisältäen esineitä seuraavista ryhmistä ja aikakausilta:

- Taskukellot 1700–1900-luku
- Riipuskellot 1800–1900-luku
- Pöytäkellot 1800–2000-luku
- Seinäkellot 1800–2000-luku
- Kronometrit 1800–1900-luku
- Rannekellot 1900–2000-luku
- Lattiakellot 1700–1900-luku
- Korukellot 1800–2000-luku
- Herätyskellot 1900–2000-luku
- Mainosmateriaali 1900–2000-luku
- Ajanottokellot 1800–2000-luku
- Kelloseppien työkonet ja työvälineet 1800–1900-luku
- Kelloseppien opinnäytetyöt 1900-luku
- Kelloseppäalan liiketilojen ja verstaiden irtaimisto 1800–1900-luku

5.2. Valokuvakokoelma

Suomen Kellomuseon valokuvakokoelma kertoo ajanmittauksen ja suomalaisten kelloseppien historiasta muodostaen museon määrällisesti suurimman kokoelman. Valokuvakokoelmaa on alettu järjestämään ja luetteloimaan systemaattisesti museotietokantajärjestelmä Muskettiin projektiluontoisesti vuodesta 2009. Kuvakokoelman luettelointi ja digitointi mahdollistavat kuvien käytön entistä laajemmin ja parantaa kokoelman saavutettavuutta huomattavissa määrin. Erityisen

tärkeää valokuvakokoelmaa luetteloitaessa on ollut kiinnittää huomiota kuvien tekijänoikeuksiin, alkuperään ja suunnitelmalliseen digitointiin. Valokuvakokoelman digitoituja kuvia ei ole toistaiseksi julkaistu, mutta työn tavoitteena on saada asteittain julkaistua kokoelman osia valtakunnallisissa verkkopalveluissa. Ennen tätä on kuitenkin edessä mittava työ tekijänoikeuksien selvittämisessä.

Suomen Kellomuseon valokuvakokoelma: Kelloseppä Saara Oksanen kelloseppien päiväkurssilla 1938.

Kuvamateriaali on laaja sisältäen väri- ja mustavalkonegatiiveja, värivalokuvia, mustavalkoisia valokuvia, lasinegatiiveja, diakuvia, käyntikorttikuvia ja digitaalisia kuvia. Viimeisien vuosien aikana saatujen digitaalisten kuvalahjoitusten tallennusta ja käyttöä pohditaan.

Museotietojärjestelmä Musketissa on luetteloituja kuvia kirjoitushetkellä 2362kpl. Digitointityön ohessa on kirjoitettu yksityiskohtaiset ohjeet kuvien luettelointiin Musketilla sekä ohje kuvien skannaamisesta ja käsittelystä. Tulevaisuudessa valokuvakokoelmatyön edetessä tulisi pohtia lisää tunnistettujen kuvien omistussuhteita, valokuvien säilytysolosuhteiden kehittämistä, digitaalisten kuvien vastaanottoa sekä priorisointia digitointijärjestyksessä. Kuvien omistussuhteissa on

Kuvakaappaus museotietojärjestelmä Musketista.

vielä selvittämistä ja tarkentamista ennen kuin digitointityötä voidaan jatkaa. Kelloseppäliiton ja Kelloseppäkoulun aineistosta tulisi tehdä selvitystyö ennen kuin massiivisiin digitointiprojekteihin ryhdytään.

Kellomuseo haluaa korostaa, että vaikka tekijänoikeuksia ja omistajuussuhteita on vielä selvittämättä, muodostaa valokuvakokoelma erittäin tärkeän tutkimuksellisen lähteen museon toiminnalle ja on jo tässä vaiheessa osoittautunut korvaamattomaksi tiedonlähteeksi, vaikka kokoelmia ei välttämättä voitaisikaan koskaan täysin julkaista. Työssä priorisoidaan tulevaisuudessa niiden kuvien digitointia, joiden tekijänoikeudet ja omistajuussuhteet ovat täysin selvitetty.

5.3. Kirjastokokoelma

Suomen Kellomuseon kirjastokokoelma on laaja kelloalaa edustava kokonaisuus, johon on kertynyt aineistoa 1940-luvulta lähtien. Kirjastossa on sekä suomalaisia että ulkomaalaisia painatteita, painottuen kirjoihin ja lehtiin. Suurin osa kir-

Kellomuseon kirjastokokoelmaa

jastokokoelman aineistosta on saatu lahjoituksina mm. museon ammattikunnan edustajilta, opilaitoksilta ja yrityksiltä. Myös aktiivista kartuntaa on harjoitettu. Aikakausjulkaisuista kokoelmassa on mm. Kelloseppäliiton ja myöhemmin kello – ja kultaseppä-

liittojen yhdessä julkaiseman lehden vuosikerrat vuosilta 1908–2013, kelloalan sanastoja, Kelloseppäliiton ja Kelloseppäkoulu toiminta- ja vuosikertomuksia sekä ulkomaalaisia kelloalan lehtiä, huutokauppaluetteloita ja museoalan kirjallisuutta.

Kirjastokokoelma on luetteloitu suurilta osin Excel-taulukkomuodossa ja luettelo sijaitsee museon omalla palvelinasemalla. Määrällisesti kirjastokokoelma pitää sisällään n. 3500 objekti. Kirjojen lisäksi Kelloseppäliiton julkaisema alan lehti, nykyiseltä nimeltään Kello & Kulta, on luetteloitu vuosilta 1908–2017. Kirjasto on asiakkaiden ja tutkijoiden käytössä sopimuksesta. Vuosittaisia vierailuja kirjastossa on muutamia kymmeniä. Kirjastokokoelma on erittäin arvokas tiedonlähde Kellomuseon omassa tutkimustyössä ja sitä käytetään aktiivisesti. Kirjastokokoelma sijaitsee Kellomuseon toimistossa Tapiolassa. Kokoelman jatkuvasti karttues-
sa kirjastolle on harkittava laajempia ja olosuhteiltaan sopivampia säilytystiloja.

5.4. Arkistokokoelma

Kellomuseon kokoelmissa oleva arkistomateriaali on vielä toistaiseksi lähes kokonaan luetteloimatta. Kokoelman inventointi tulisi aloittaa mahdollisimman pian ja säilytysolosuhteiden tarkastelu sen myötä. Arkistomateriaalia karkeasti läpi käytäessä on todettava, että sen omistajuussuhteita tulisi selvittää. Materiaalia on kertynyt vuosien saatossa varsin runsaasti ja sen luettelointi tulee kestämään vuosia tai jopa vuosikymmeniä. Tästä syystä on ensisijaisen tärkeää selvittää aineiston omistajasuhteet eri organisaatioiden kanssa.

Kellomuseon arkistokokoelmaan on tallennettu mm. kelloalan mainoksia ja tuoteluetteloita, Kelloseppäkoulun piirustuksia ja opetusmateriaalia, Kelloseppäliiton toiminnan tuloksena syntynyttä aineistoa, postimyyntiluetteloita, kirjeenvaihtoa ja kirjanpitoa. Arkistoaineiston laajuus on arvioituna n. 65 hm.

5.5. Käyttökokoelma

Kokoelmasta, joka palvelisi käyttö/rekvisiitta/pedagogisena kokoelmana, on ollut konkreettista tarvetta siitä asti, kun museotoiminnan yhtenä selkeänä painopistealueena on ollut yleisötyö 1990-luvulta eteenpäin. Ajatellen kokoelman

syntyperää Kelloseppäkoulun havaintokokoelmana, on hyvin luonnollista jatkaa perinnettä kokoelmien pedagogisella funktiolla. Esineiden lähempi tarkkailu muutoin kuin vitriinilasin takaa nähtynä, niiden tekniisiin piirteisiin ja kehitykseen tutustuminen on tärkeä osa oppimisprosessia. ICOMin Museotyön eettisissä säännöissä todetaan, että kokoelmapolitiikassa

Erilaisia kellotauluja Kellomuseon käyttökokoelmasta.

voidaan myös ottaa erityisesti kantaa käyttökokoelmiin, joissa on ensisijaisesti kyse kulttuuristen, tieteellisten tai teknisten prosessien säilyttämisestä tai joissa esineet ja näytteet on hankittu säännöllisesti käsiteltäväksi tai opetustarkoituksessa.

Vuodesta 2008 aloitettujen kokoelmatilojen uudelleen järjestelyiden aikana käyttökokoelma on muodostunut luonnollisesti ja suunnitellusti museon henkilökunnan käydessä laajaa luetteloimatonta aineistoa läpi. Käyttökokoelmaan ei ole valittu esinekokoelmaan ajan saatossa jo luuteloituja esineitä, vaan kaikki esineet ovat olleet odottamassa tarkempaa loppusijoitustaan. Käyttökokoelma sisältää objekteja toistaiseksi vain esinekokoelmasta, joilla pystytään havainnollistamaan

Museolaukku "Muistatko vielä ajan".

toimia muistelun apuvälineenä palvelutaloissa ja -keskuksissa sekä vanhainko-deissa. Pienen museon resurssien kannalta on kuitenkin järkevää, että koottava muistelu- tai tarinalaukku on lainattavissa myös toisenlaisiin ympäristöihin, kuten sairaaloihin, oppilaitoksiin, päiväkoteihin ja kouluihin. Lainattavaan laukkuun liitetty esineet kuuluvat museon käyttökokoelmaan ja ne, samoin kuin laukkuun liitet-tävät kuvat tai muu materiaali, ovat vapaasti lainaajien tutkis-keltavissa. Esimerkkejä salkun sisällöstä: naisten hopeinen riipuskello, seinäkalenteri, kel-losepän luuppi, vetoavain sekä kuvamateriaalia (kopioita).

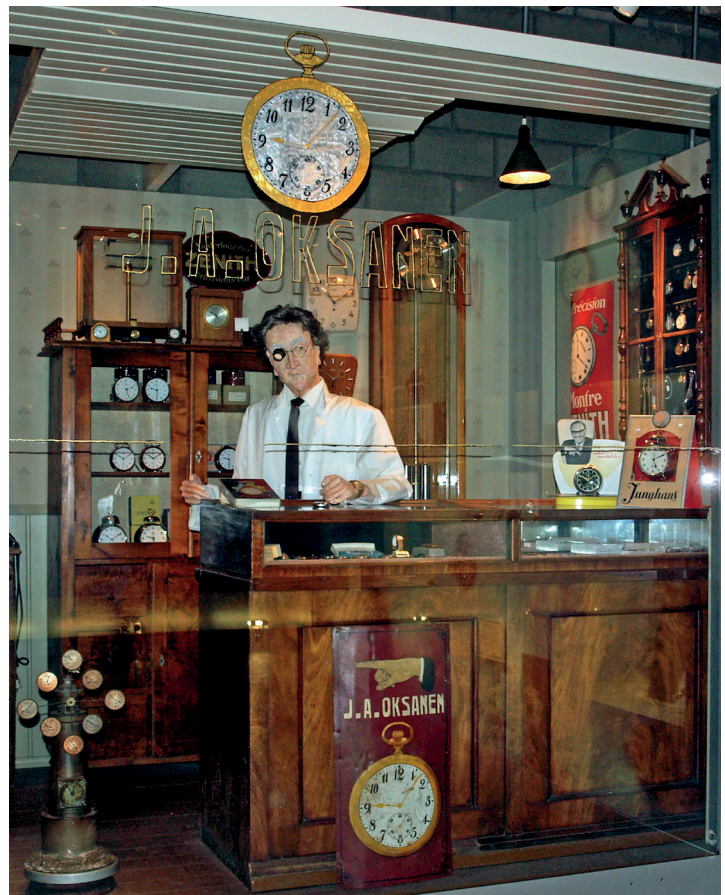
5.6. Erikoiskokoelmat

Kellomuseo on vastaanotta-nut kokoelmiinsa muutamia suurempia lahjoituksia, joita on alettu kutsumaan erikois-kokoelmiksi. Erikoiskokoelma määritelmää käytetään, kun lahjoitus/hankintaerällä on yhteinen kontekstietieto, joka muodostaa loogisen ja eheän kokonaisuuden, oman erikois-kokoelmansa. Tästä esimerkki-nä Kellomuseolle vuonna 1994 lahjoitettu Oksasen kokoelma, joka pitää sisällään Oksasen

mm. esineiden teknisiä ominaisuuksia sekä kellojen erikoispiirteitä.

Tuorein tuotos museon käyttökokoelmasta on Kellomuseon museolaukku "Muistatko vielä ajan?", joka valmistui 2013 tehdyn kehityspro-jektin yhteydessä. Kehitysproje-ktin lähtökoh-tana on Suomen Kellomuseon laajempi tavoite lisätä aikuiskävijöille suunnattuja museopalve-luja, tavoittaa palveluillaan uusia kohderyhmiä sekä lisätä museon ja sen palveluiden tunnet-tuutta. Laajemmin kehitystehtävä liittyy Kello-museon museopedagogisiin tavoitteisiin tukea elinikäistä oppimista, vuorovaikutteisuutta, osallistamista ja oivaltamista.

Museon tavoitteena oli tuottaa omista lähtö-kohdistaan lainattava kokonaisuus, joka voisi

Oksasen kellosepänliike Kellomuseon perusnäyttelyssä.

kelloseppäsuvun aineistoa. Oksasen kokoelmassa on esineitä, valokuvia ja arkistomateriaalia. Kokoelmasta on luetteloitu vain pieni osa esineitä ja valokuvia. Museon perusnäyttelyssä on esillä Oksasen kelloliikkeen interiööri kuvaamassa perinteisen kelloseppäliikkeen sisustusta ja myyntiartikkeleita.

5.7. AV-kokoelma

Kellomuseon audiovisuaalinen arkisto pitää sisällään audiovisuaalista materiaalia, äänitteitä ja kuvamateriaalia, joka on vielä toistaiseksi luetteloimaton.

6. Kokoelmien merkityksen määrittely ja poistopolitiikka

Kulttuurihistoriallisten museoiden kokoelmien paisumisesta ja keskinäisestä päällekkäisyydestä on keskusteltu paljon 2000-luvulla. Katsaus ja vertailu museoiden kartuntamääriin ja aineiston luonteeseen kertoo usein aikakausista museoissa, jolloin passiivisen ja hyvin satunnaisen kartunnan tuloksena on syntynyt laajoja kokoelmia. Ajatus siitä, että museokokoelmista voisi poistaa vain rikkoontuneet, käyttökelvottomat tai vaaralliset objektit, on saanut rinnalleen muita, uusia näkemyksiä poistopolitiikan saralle.

Omien kokoelmien kiitettävä tuntemus on lähtökohta kaikenlaisille poistotoimenpiteille. Tästä syystä moni museo ei ole rohjennut harjoittaa poistotoimenpiteitä. Omien kokoelmien inventointi ja luettelointi on, kuten Kellomuseonkin tapauksessa, vielä kesken. Jos kokoelmat ovat inventoimatta, on lähes mahdotonta sanoa, mikä aineisto voidaan luokitella poistettavaksi.

ICOMin Museotyön eettiset säännöt listaavat poistoihin liittyvästä vastuusta ja menettelyistä seuraavalla tavalla: Esineen tai näytteen poistaminen museon kokoelmasta edellyttää täyttä ymmärrystä sen merkityksestä, luonteesta (korvattavissa oleva vai ei) ja oikeudellisesta asemasta sekä toimenpiteen mahdollisesti aiheuttamasta julkisen luottamuksen menetyksestä. (ICOM, Museotyön eettiset säännöt, 2.13 Poistot museokokoelmista)

Päätös poistamisesta kuuluu johtoelimelle yhdessä museonjohtajan ja kyseisestä kokoelmasta vastuussa olevan henkilön kanssa. Käyttökokoelmiin voidaan soveltaa erityisjärjestelyjä. (ICOM, Museotyön eettiset säännöt, 2.14 Vastuu poistamisesta.)

Jokaisella museolla tulee olla vahvistetut ohjeet, joissa määritellään sallitut keinot poistaa esine pysyvästi kokoelmista lahjoittamalla, siirtämällä, vaihtamalla, myymällä, palauttamalla tai tuhoamalla, ja jotka sallivat omistusoikeuden täyden siirtämisen vastaanottajalle. Kaikki poistamiseen liittyvät päätökset sekä kyseiset esineet ja niitä koskevat toimenpiteet on dokumentoitava täydellisesti. Ohjeissa on myös selvästi edellytettävä, että poistettavaa esinettä tarjotaan ensisijaisesti toiselle museolle. (ICOM, Museotyön eettiset säännöt, 2.15 Menettely kokoelmista poistettujen esineiden kanssa.)

Kellomuseossa ei ole edellä mainituista syistä tehty vielä poistoja kokoelmista, muutamaa yksittäistapausta lukuun ottamatta. Poistettavaksi katsotut esineet tai ”poistot” ovat tapahtuneet jo ennen kuin museo on harkinnut niitä kokoelmiin liitettäviksi. Mitään luetteloitua aineistoa ei ole poistettu, vaikka luetteloidussa ja digitoidussakin aineistossa löytyy poistettavaksi harkittavia objekteja. Ennen varsinaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä on katsottu tarpeelliseksi luoda selkeä ja yhtenäinen poistopolitiikka.

6.1. Kellomuseon poistopolitiikka

Kellomuseon kokoelmista tehtäviä poistoja tulee käsitellä alla listatun politiikan mukaisesti. Kokoelmapoistojen eri käytänteisiin pystyy tutustumaan myös Suomen Museoliiton verkkojulkaisuissa Kokoelmapoistojen hyvät käytännöt ja Kokoelmapoistojen yhteiset käytännöt.

- Museonjohtaja, amanuenssi ja museomestari voivat ehdottaa poistotoimenpiteitä
- Ehdotuksen perusteena tulee olla jokin seuraavista:
 1. Aineisto vaarantaa muita kokoelmia (tuholaiset yms.)
 2. Aineiston kunto on täysin käyttökelvoton tai niin huono, että sitä ei pystytä konservoimaan kohtuullisilla kuluilla.
 3. Aineisto ei täydennä museokokoelmaa (4.1. Tallennuskriteerit).
 4. Aineistoa on edustettuna riittävästi kokoelmissa (yli 3 objektia).
 5. Aineistolle kuuluvia säilytysolosuhteita ei pystytä noudattamaan museon kokoelma-/näyttelytiloissa.
 6. Aineistosta ei ole riittäviä kontekstitietoja, jotta sitä pystyttäisiin hyödyntämään kokoelmatyössä.
- Kellomuseosäätiön hallitus hyväksyy/hylkää ehdotukset
- Museokokoelmasta poistetut objektit tehdään dokumentit ja poistopäätökset arkistoidaan

6.2. Poistettavan aineiston poistomenetelmät

- Kun aineisto on saanut poistopäätöksen Kellomuseosäätiön hallitukselta, pohditaan poistomenetelmiä, jotka parhaiten sopivat kyseiselle aineistolle
- Museonjohtaja, amanuenssi ja museomestari voivat ehdottaa poistomenetelmiä
- Aineiston kanssa voidaan menetellä seuraavalla tavalla:

1. Aineistoa tarjotaan jollekin toiselle museolle.
2. Aineisto liitetään osaksi käyttökokoelmaa.
3. Aineisto palautetaan lahjoittajalle.
4. Aineisto viedään anonyyminä kierrätykseen.
5. Aineisto tuhotaan.
6. Aineistoa voidaan harkita myytäväksi.

6.3. Kokoelmien merkityksellisuuden arvioiminen

Museoiden kokoelmien merkityksellisyyttä ja arvoa suhteessa muihin kokoelmiin voidaan mitata ja arvioida eri menetelmin. Menetelmien luominen ja käyttöön-otto vaatii kaikissa tapauksissa kokoelmien, tai niiden tietyn osan, laajaa tuntemusta jotta luotettavaa ja kriittistä arviointia voidaan käyttää. Myös omien kokoelmien ulkopuolella olevan aineiston tuntemus heijastuu arvioinnissa. Metodeina käytetään usein mm. arvoluokitusta, jonka pohjan museo luo itse. Myös muita metodeja, kuten Suomen Museoliiton julkaisema Merkitysanalyysimenetelmä antavat vinkkejä, miten museot voisivat parantaa kokoelmiensa käytettävyyttä.

Kellomuseolla ei ole arvoluokitusta ja sitä ei ole toistaiseksi koettu välttämättömäksi johtuen mm. kokoelmien inventoinnin keskeneräisyydestä. Tulevaisuudessa arvoluokitusta voisi harkita esimerkiksi perusnäyttelyssä olevien esineiden osalta, jotta pelastussuunnitelmassa pystyttäisiin listaamaan kokoelman ensisijaisesti merkittävimmät objektit. Kokoelmien arvoluokittaminen on huomattava prosessi, joka tulisi kirjata ylös ja noteerata myös esinetiedoissa, jotta luokitus on yhtenäinen ja museon henkilökunnalle selkeä.

7. Kokoelmiin liittäminen

Kun museon kokoelmiin päätetään tallentaa uutta aineistoa, aiheuttaa se hankintatavasta riippumatta museon kokoelmatyössä aina lukuisia toimenpiteitä. Yksittäisen objektin lisääminen museon kokoelmiin on prosessi, joka vie aikaa ja on yksi työläimmistä työvaiheista kokoelmatyössä. Kokoelmiin liittäminen eri vaiheet ovat monimuotoisia ja ovat osa museotyötä, joka harvemmin näkyy ulospäin. Seuraavassa osiossa esitellään Kellomuseon kokoelmiin liittäminen periaatteita ja käytäntöjä.

7.1. Hankintapäätökset ja -tavat

Museon tallennus- ja hankintapäätöksiin osallistuvat museon johtaja, amanuenssi ja museomestari. Kokoelmiin liitettäväksi katsotut objektit arvioidaan museonjohtajan, amanuenssin ja museomestarin kesken ja tarvittaessa käytetään harkinta-aikaa ennen lopullista päätöstä liittää uusia objekteja kokoelmiin. Päätökset hankinnasta perustuvat museon kartuntakriteereiden ja olemassa olevien kokoelmien täydentämisen kautta. Yleisesti ottaen Kellomuseon kartuntatavat ovat lahjoituksia, museolöytöjä ja ostoja.

7.2. Lahjoituksen / hankintaerän vastaanotto

Kun Kellomuseo vastaanottaa uutta aineistoa kokoelmiinsa, tehdään hankinnasta aina lahjoitustodistus (LIITE XX). Suomen Kellomuseo ei vastaanota aineistoa tai lupaa tallentaa aineistoa, jota ei ole lahjoitustodistuksen kautta liitetty kokoelmiin. Tällaisista tapauksista esimerkkeinä museolle jätetyt / ilmestyneet esineet ilman lahjoittajan tietoja tai nk. museolöydöt, joilla ei ole minkäänlaisia kontekstitietoja.

Kellomuseon esinekokoelmaan luetteloituja objekteja.

Ennen kuin objekti siirtyy museon kokoelmaan, tarvitsee lahjoitustodistuksessa olla molempien osapuolten allekirjoitus. Useissa tapauksissa lahjoitustodistus lähetetään postitse tai sähköpostilla lahjoittajataholle. Lahjoitustodistuksen palautusta seurataan ja lähetetään muistutuksia niiden osalta, jotka eivät palautu kohtuullisella aikavälillä takaisin. Vasta kun lahjoitustodistus on allekirjoitettu,

voidaan aloittaa esineen siirtäminen kokoelmiin. Lahjoitustodistuksista tallennetaan sekä sähköinen että paperiversio niille sovittuihin kansioihin (Museon oma palvelin ja mappi).

Lahjoitustodistuksessa on mainittuna seuraavaa:

Suomen Kellomuseo tallentaa kokoelmiinsa vain aineistoa, joka täydentää Suomen Kellomuseon kokoelmia. Suomen Kellomuseolla on vastaanotettuun aineistoon täysi omistus-, käyttö- ja hallintaoikeus. Suomen Kellomuseolla on myös oikeus poistaa aineisto tai sen osa kokoelmista. Kokoelmista poistaminen voidaan toteuttaa siirtämällä aineisto opetuskäyttöön, luovuttamalla se toisen museon kokoelmiin tai tuhoamalla se.

7.3. Objektin numerointi ja nimeäminen

Kun objekti lisätään museokokoelmaan se saa oman inventaarionumeron. Suomen Kellomuseolla on käytössä juokseva numerointi, joka käytännössä tarkoittaa, että museon diaarissa oleva ensimmäinen vapaa numero on objektiin inventaarionumero. Poikkeuksia tehdään erikoiskokoelmien osalta, jolloin kokoelma voi saada yhden päänumeron ja omia alanumeroita. Objektiin lisätään numerolappu (paperi ja lanka), joka kiinnitetään näkyvään ja turvalliseen paikkaan.

1990-2000-luvulla on maalattu myös punaisella maalilla inventaarionumeroita museo-objekteihin, mutta tämä käytäntö lopetettiin vuonna 2007. Objektilla on myös diaarikirjassa määritelty lyhyesti luetteloinnin päivämäärä, hankintatapa, esineen nimi ja mahdollisen lahjoittajan nimi.

Jos mahdollista, objektista otetaan numeroinnin yhteydessä kuva. Toistaiseksi kuvia on pyritty ottamaan niin, että niissä olisi värien ja kunnon puolesta tunnistettava objekti kyseessä. Kuva lisätään objektin tietoihin luettelointivaiheessa Muskettiin. Studiotasoisia, tarkkoja kuvia ollaan otettu vain luettelointiprojektien antamien resurssien puitteissa. Museon esinekeräyksiä on arviolta n. 20% korkealaatuisia esinekuvia. Toistaiseksi on sovittu valokuvaamisen osalta, että on parempi olla ”tunnistekuva” kuin odottaa laadukasta kuvaa mahdollisesti useita vuosia. Tämä vähentää myös riskiä, että samankaltaiset objektit menisivät sekaisin niitä siirreltäessä tai numerointien kadotessa.

Rannekello kellomuseon esinekeräyksiä.

Kokoelmaan lisättävästä objektista tehdään luettelointi Museotietojärjestelmä Muskettiin. Muskettiin kirjataan erillisellä ohjeistuksella sovitut tiedot ja kuva. Tätä ennen, on myös tärkeää päättää tai tarkistaa mikä on esineen sijaintipaikka kokoelmatiloissa / näyttelyssä.

7.4. Kokoelmahallintajärjestelmät

Kellomuseolla on ollut käytössä erilaisia perinteitä ja järjestelmiä kokoelmien hallintaa ja luettelointia varten. Kellomuseossa, kuten monessa muussakin museossa 1900-luvun loppuvuosikymmenet toivat tietotekniikan kehityksen myötä aivan uudet mahdollisuudet tiedon käsittelylle ja museokokoelmien hallinnoinnille. 1970-luvulla käytössä on ollut käsikortisto, jonka loi Kelloseppäkoulun museonhoitaja. Kortistossa on luettelointina välttävällä tasolla n.600 objektia. 2001 otettiin käyttöön File Maker-tietokanta, johon tallennettiin lähes 3000 objektia keskittyen nimenomaan esineiden teknisiin ominaisuuksiin, kuten mittoihin ja materiaaleihin. Vuonna 2006 museo päätti hankkia uuden museotietojärjestelmän, Museoviraston ylläpitämän Musketin, jota on käytetty vuodesta 2006. Web-musketi sovellus otettiin käyttöön vuonna 2009. Tiedot ovat tallennettuna Kellomuseon omalle palvelimelle.

KOKOELMIEN HOITO

8. Konservointi

Kellomuseolla ei ole toistaiseksi omaa konservointipolitiikkaa tai kirjattuja konservointiprosesseja. Vuosien saatossa Kellomuseolle tyypilliselle aineistolle liittyviä konservointi- ja restaurointitavoitteita sekä ohjeistusta on kehitetty, joka palvelee ohjenuorana kokoelmien hoitokysymyksissä. Museo on ostanut tarvittaessa konservointipalveluita, koska omaa konservaattoria ei ole.

Kellomuseo saa paljon konservointiin liittyviä kyselyitä liittyen museon erikoisalaan yksityisiltä henkilöiltä, museoilta ja muilta instituutioilta. Kysyntään vastaaminen kuuluu hyvään asiakaspalveluun ja Kellomuseo kokee erikoismuseona pystyvän vastaavaan kyselyyn heikosti resurssien puutteesta johtuen. Tulevaisuudessa tulisi pohtia, miten Kellomuseo pystyisi paremmin vastaamaan oman erikoisalansa konservointikysymyksiin, lisäämään yhteistyötä alan eri tahojen kanssa ja kehittämään omien kokoelmiensa kohdistuvaa hoitoa. Toistaiseksi museo on

ohjannut kyselijöitä esimerkiksi hyväksi todettuihin vanhoihin kelloihin erikoistuneiden liikkeiden, Suomen Kelloseppäliiton verkkosivuille tai Kelloseppäkoulun palveluiden äärelle.

ICOMin museotyön eettiset säännöt toteavat konservoinnista seuraavaa: Museoiden tulee huolellisesti valvoa kokoelmien kuntoa,

Lähikuva Lauri Helskeen raekellon rataskoneistosta.

jotta havaittaisiin, milloin jokin esine tai näyte tarvitsee konservointia ja alalle päteväytyneen konservaattorin palveluksia. Päämääränä tulee olla esineen tai näytteen kunnon stabiloiminen. Kaikki konservointitoimenpiteet tulee dokumentoida ja niiden tulee olla mahdollisuuksien mukaan peruutettavissa. Kaikki esineeseen tai näytteeseen tehdyt muutokset pitää voida selvästi tunnistaa. (ICOM, Museotyön eettiset säännöt 2.24 Kokoelmien konservointi.)

8.1. Kellojen konservoinnista ja restauroinnista yleisesti

Esineiden konservointi- ja restaurointitarpeet riippuvat siitä, minkälaisessa kokoelmassa ja käytössä ne ovat. Yksityinen omistaja, kotimuseo tai kulttuurihistoriallinen museo joutuvat kukin tulkitsemaan konservointi- ja restaurointiohjeita aina

omasta näkökulmastaan. Tällä hetkellä yksityisessä omistuksessa oleva objekti saattaa päätyä jossain vaiheessa museon kokoelmiin, jolloin esineen konservointiin ja restaurointiin liittyvät kysymykset on jälleen harkittava uudelleen. Museoissa esineitä käsitellään siten, että seuraavat sukupolvet saavat käsiinsä samassa kunnossa olevat objektit kuin vallitseva museosukupolvi. On muistettava, että tekninen osaaminen, välineet ja säännöt kehittyvät ja muuttuvat ajan kuluessa.

Pohdittaessa kellon konservointia ja restaurointia on tärkeää huomioida millaiseen käyttöön ja olosuhteisiin kello on suunniteltu sijoitettavan toimenpiteiden jälkeen. Kellon konservoinnin tai restauroinnin kannalta on täysin eri asia, halutaanko kello kodin seinälle, osaksi museon historiallista interiööriä tai mahdollisesti museon vitriiniin muiden samanlaisten kellojen rinnalle kuvaamaan kellotekniikan kehitystä.

Kellomuseon esinekokoelman lattiakello lähdessä konservoitavaksi.

Konservoinnilla ja restauroinnilla on usein hyvin erilaiset vaikutukset esineen toiminnallisuuteen ja historiallisuuteen. Kellomuseon konservointikysymyksissä viitataan usein laajimpaan esineryhmään eli erilaisiin kelloihin ja ajannäyttäjiin. Kellojen kannalta myös restaurointia tulee harkita, jos kello halutaan säilyttää alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan eli toimivana ajan näyttäjänä.

Kellomuseossa kokoelmien hoidosta ja konservoinnista vastaa pääsääntöisesti museomestari, joka on koulutukseltaan myös kelloseppä. Museomestari arvioi esineiden kuntoa ja mahdollista huoltoa kellosepän ja museon tarpeiden näkökulmasta. Konservattorit konsultoivat kelloseppää ennen kuin mahdollisiin toimenpiteisiin ryhdytään. Työtapoihin on pääsääntöisesti kuulunut tehdä mahdollisimman vähän muutoksia esineen nykyhetkiseen tilaan. Konservoinnin tavoitteena on pysäyttää esineen materiaalien tuhoutuminen ja kuluminen. Kellon ollessa kyseessä tämä tarkoittaa usein kellon käynnin pysäyttämistä kokonaan kulumisen ehkäisemiseksi.

Vanhan kellon konservoinnin etuna on se, että se säilyttää kellon koneiston sisältämän aidon historiallisen informaation. Tämä on lähes aina vaarassa vähentyä jokaisen kelloon kohdistuvan korjauksen ja restauroinnin yhteydessä. Konservointi on paras keino säilyttää vanha kello, jonka ei ole tarkoitus käydä.

Vanhojen kellojen restauroija on kelloseppä, joka on erikoistunut vanhojen kellojen restaurointiin. Suomessa heitä on vain muutama. Restauroinnissa kello pyritään saattamaan mahdollisimman alkuperäiseen kuntoon. Tämä on suositeltava korjaustapa etenkin yksityisessä omistuksessa olevalle kellolle, joka on esim. erittäin harvinainen, hyvin arvokas tai muistoarvoltaan hyvin tärkeä omistajalleen.

On kuitenkin hyvä huomata, että kellon tulisi olla jo alun perin laadukkaasti valmistettu. Joissain tapauksissa myös museoissa olevia kelloja on syytä restauroida. Koska kello on toiminnallinen esine, sen säilymisen kannalta on joskus parasta pitää se käyntikuntoisena. Tällöin kellon restaurointi on hyvä ratkaisu. Kellomuseossa esineitä on restauroitu näyttelykäyttöä varten. Käyvän kellon kannalta tärkeää on, että sen rakenteet ovat ehjät eikä niissä ole ruostetta. Jatkuva käyminen aiheuttaa huonokuntoiselle kellolle lisää vaurioita. Hyväkuntoisen ja oikein huolletun kellon kannalta alkuperäinen käyttötarkoitus on sille parasta.

Alkuperäisten varaosien käyttö puuttuvien tilalle on suotavaa. Ne on kiinnitettävä koneistoon samoin kuin alkuperäiset osatkin sillä varauksella, että osat eivät aiheuta myöhempää vauriota kelloon tai heikennä sen käyntivarmuutta. Kelloon ei saa tehdä minkäänlaisia parannuksia tai muutoksia ulkonäön tai koneiston käynnin parantamiseksi. On noudatettava alkuperäistä muotoilua ja rakennetta, riippumatta niissä nykytekniikan valossa olevista puutteista.

Koneistoon aiemmissa korjauksissa tehdyt muutokset, etenkin vanhimmat muutokset, ovat osa kellon historiaa ja ne on siksi jätettävä entiselleen. Kelloon sopimattomat, viimeaikaiset muutokset ja modifikaatiot on luvallista poistaa tai korvata paremmin kellon ikään tai aikakauteen sopivammiksi. Ennen tällaisia muutoksia restauroijan tulisi perehtyä aiheeseen tarkoin ja neuvoteltava asiasta asiakkaan kanssa.

Uudet kelloon lisättävät osat tulisi merkitä selvästi mutta huomaamattomasti, niin että niiden uudempi alkuperä käy ilmi. Uusien osien merkinnässä ei saa turmella vanhoja osia kaiveruksella tai leimauksella. Tehdyistä toimenpiteistä tulee tehdä huolelliset kirjalliset korjauskertomukset ja arkistoida ne kuvadokumentoinnin kera.

8.2. Kokoelman kunnan arviointi ja hoidon tavoitetaso

Kellomuseon kokoelmien kunto vaihtelee uutta vastaavista esineistä erittäin heikkokuntoisiin objekteihin. Kellomuseon tulisi määritellä minkä tasoiseen kokoelmahoitoon museossa tulevaisuudessa pyritään. Käytännössä suurin osa museo-objekteista ovat siinä kunnossa missä ne ovat museon kokoelmaan liitettäessä saapuneet. Erittäin huonokuntoisia ja puutteellisia esineitä on alettu karsimaan jo ennen kokoelmiin liittämistä. Hoidon tavoitetaso tulisi määritellä mahdollisen kokoelmamuuton yhteydessä tarkasti ja suunnitelmallisesti.

8.3. Ennaltaehkäisevä ja aktiivinen konservointi

Ennalta ehkäisevä konservointi on tärkeä tekijä museoiden käytännöissä ja kokoelmien hoidossa. Museoammattilaisilla on keskeinen vastuu luoda ja ylläpitää heidän hoidossaan olevia kokoelmia suojelevia olosuhteita säilyttämisessä, näyttelyissä tai kuljettamisen aikana. (ICOM Museotyön eettiset säännöt, 2.23 Ehkäisevä konservointi)

8.4. Säilytystilat ja -olosuhteet

Kellovasara

Kellomuseon kokoelmien säilytystilat sijaitsevat Suomen Kelloseppäliiton Kellovasara-nimisen rakennuksen kellarikerroksessa Tapiolassa. Kokoelmat ovat sijainneet kyseisessä paikassa n. vuodesta 1987. Vuosina 1988–2005 tiloissa toimi myös museon näyttelytilat, joista osa on lohkaistu säilytystilaksi Kellomuseolle näyttelytilojen muuttaessa Näyttelykeskus WeeGeelle 2006. Yhteispinta-ala kokoelmien säilytykseen on 192m². Kokoelmatilojen sijainti museon toimistorakennuksen kellarikerroksessa helpottaa kokoelmien inventointityötä ja olosuhteiden seuranta, ollen vaivattomasti sekä nopeasti saavutettavissa henkilökunnalle.

Kokoelmatilat on jaettu jo alun perin pienempiin huoneisiin ja kelloseppän verstaaseen, jotka ovat saaneet vakiintuneet sijaintinimet vuonna 2008. Näitä sijaintitietoja käytetään mm. luetteloinnissa. Kokoelmat on jaettu esineryhmittäin huoneiden kesken. Suurinta tilaa, joka toimi ennen osana museonäyttelyä käytetään säilytys-, pakkaus- ja rakennustilana.

Rakennuksessa on toimiva murtohälytysjärjestelmä ja jokaiseen säilytyshuoneeseen on asennettu palohälyttimet. Kun tiloista tulee murtohälytys, lähtee ilmoitukselta välittömästi tieto Hälytyskeskukseen. Tiloissa on vaahtosammuttimia ja palotarkastus suoritetaan säännöllisesti kahden vuoden välein. Säilytystilojen ovia pidetään lukossa ja avaimia sekä hälytysjärjestelmän purkukoodeja on museon työntekijöillä, vuokranantajalla (Suomen Kelloseppäliitto), huoltoyhtiöllä sekä turvapalvelulla. Alakerran Kelloseppäliiton kabinettitiloissa kokoontuu eri ryhmiä, joilla ei ole pääsyä museon kokoelmatiloihin.

Metropolian Ammattikorkeakoulun esinekonservattoreiden kevään 2011 museologiaprojektissa Kellomuseon kokoelmatiloissa tehtiin kartoitusta kokoelmatilojen uudelleen organisointiin liittyen. Raportista käy ilmi sekä säilytystiloissa että – olosuhteissa mittavia puutteita.

Lattiakello kuvattuna Kellomuseon säilytystiloissa ennen konservointiin lähtöä.

Tilan yhtenä suurimmista ongelmista on liian suuret olosuhdevaihtelut, joten niihin vaikuttavien tekijöiden tarkka selvitys olisi tarpeen ja muutoksia tulisi lieventää. Mahdollisia syitä olosuhdevaihteluille ovat lämmityksen puute, huono eristys ulko-olosuhteilta sekä Kelloseppäliiton tiloista. Erikoista olosuhdemittauksissa on lämpötilan huomattavan pieni vaihtelu suhteessa ilmankosteuteen. Yleensä kosteus/kuivuusongelmissa helpoin ja edullisin vaihtoehto on hankkia tilaan ilman-kostutin ja kosteudenkerääjä.

Tarkkuuskellon heiluri kellomuseon esinekokoelmassa.

Tässä tapauksessa suurena ongelmana saattaa kuitenkin olla huonosti tiivistetyt rakenteet ja ovet, jolloin kosteutta joudutaan lisäämään ja poistamaan suuria määriä. Tilan huolellisesti suunniteltu eristäminen vaihtelevilta olosuhteilta on todennäköisesti paras vaihtoehto esineiden säilytyksen kannalta (ovien tiivistäminen, seinien lämmöneristyskyky, mahdolliset uudet eristävät välitilat jne.). Tämä olisi kuitenkin huomattavan suuritöinen ja kallis projekti. Väliaikaisesti kannattaa kuitenkin kiinnittää huomioita esineisiin ja tarkkailla säännöllisesti niissä tapahtuvia muutoksia. Tämä onnistuu myös esimerkiksi valitsemalla muutaman havainnollistavan esineen, jotka dokumentoidaan huolellisesti ja joille suoritetaan tarkka kuntokartoitus vähintään kerran vuodessa.

Vuonna 2016 kokoelmatilojen suurinta huonetta, nimetty H1, paranneltiin monilta osin esineiden säilytystä paremmin palvelevaksi. Toimenpiteisiin kuului mm. väliseinän purku, sähkötöiden

teettäminen, seinien maalaus ja säilytyshyllyjen hankinta. Tilat ovat parannuksista huolimatta liian pienet ja ahtaat museon kokoelmille ja uusien lahjoitusten vastaanottamiseksi. Olosuhteita seurataan vuonna 2018 hankituilla Testo 174H -merkkisillä dataloggereilla.

Suomen Kelloseppäliitto on päättänyt omistamansa Kellovasara-rakennuksen purkamisesta. Tämä tapahtuisi mahdollisesti vuosina 2020-2021. Rakennuksen purkaminen tarkoittaa, että Suomen Kellomuseon tulee muuttaa pysyvästi kokoelmansa uusiin tiloihin, koska uudessa asuinkäyttöön tarkoitettussa rakennuksessa ei ole mahdollisuutta kokoelmien säilyttämiselle. Tämä tarkoittaa Kellomuseon osalta suurta ponnistusta kokoelmatyöhön lähivuosina.

Näyttelykeskus WeeGee

Suomen Kellomuseon näyttelytila on avoin galleriamainen läpikulkutila Näyttelykeskus WeeGeen ensimmäisessä kerroksessa. Tilassa ei ole olosuhdeilmastoa. Käytännössä tilassa on samat olosuhteet kuin WeeGeen aulassa. Kiinteistön lämpötilaohjaus, joka säätelee Kellomuseon näyttelytilaa, säätelee myös WeeGeen ensimmäisen kerroksen kabinettia sekä KAMUn pedatilaa.

Kellomuseon erikoisnäyttelytila näyttelykeskus WeeGeellä.

Kellomuseon näyttelytilassa on vuodesta 2017 ollut kaksi Testo 174H -merkkistä dataloggeria, jotka keräävät tietoa ilman lämpötilasta ja kosteudesta. Loggerit ovat vitriinien sisällä. Edelliset HOBO-dataloggerit oli asennettu paikalleen perusnäyttelyn rakentamisen yhteydessä vuonna 2006. Loggereiden keräämä data oli otettu talteen näyttelytilan takahuoneessa olevalle tietokoneelle. Kyseinen tietokone lakkasi toimimasta vuoden 2014 aikana, eikä ohjelmaa ole asennettu uudelleen. Aiemmin tallennetuista tiedoista ei ollut varmuuskopiota.

Säilyneiden ja muistiin merkittyjen tietojen mukaan näyttelytilassa tapahtuvat muutokset lämpötilassa ja kosteudessa ovat erittäin suuria. Talvella tilan kosteusprosentti menee jopa alle 15% ja kesällä ylittää 70%. Tämän lisäksi päivittäinen vaihtelu on voimakasta. Esimerkiksi sateinen ilma nostaa tilan kosteusprosenttia havaittavasti. Päivittäinen vaihtelu johtuu paitsi ulkoilman muutoksista ja kiinteistön ilmastoinnista, myös näyttelytilan valaistuksesta ja sen aiheuttamasta lämmön noususta aukioloaikoina. Tilan näyttelyvalaistus on toteutettu noin 150 halogeenispotilla ja 15 projektorilla, jotka nostavat lämpötilaa ja haihduttavat kosteutta. Myös vitriinien sisällä on lämpöä nostavia loisteputkia. Päivittäinen lämpötilan vaihtelu yhden esimerkkivitriinin ulkopuolella helmi-maaliskuussa 2012 oli 21,5 asteesta 24,5 asteeseen. Kosteuden päivittäinen vaihteluväli oli samalla ajan jaksolla <15% - 22,5%. Käyrässä havaittava tasaisempi kohta on maa-antaa, jolloin museo on kiinni eikä valaistusta laiteta päälle. Koska dataloggerit eivät osaa tulkita alle 15% kosteutta ei tämän alle meneviä lukuja voida todentaa.

Kellomuseon perusnäyttelyssä esillä oleva esineistö koostuu pääasiassa kelloista. Yleisimpinä materiaaleina ovat erilaiset metallit (teräs, messinki), jalometallit (hopea, kulta), erilaiset muovit ja puut. Lisäksi interiöörissä on esillä puisia huonekaluja ja joitakin työkaluja. Esillä on myös muutama valokuva, kunniakirja ym. Osa

näistä on korvattu kopiolla alkuperäisen ollessa Kellomuseon kokoelmatiloissa. Vaihtuvissa näyttelyissä esineiden materiaalit voivat olla moninaisempia.

Esineet on pääosin sijoitettu metallirunkoisiin vitriineihin, joissa on suuret koko vitriinin sivun peittävät lasiovet. Vitriinien sisällä esineet ovat akryyllilaatikoissa, joiden yksi sivu on auki ja vasten lasiovea. Laatikoihin on asennettu kuituvalot. Tämän lisäksi osa esineistä on interiööritilassa tai avonaisessa vitriinissä.

Lämpötilan ja kosteuden vaihteluista johtuen tietyissä esineissä on havaittavissa muutoksia. Esimerkkeinä puisen lattiakellon (eli kaappikellon) oven laajeneminen ja kutistuminen (ei pysy kiinni / ei mene kiinni) tai laivakronometrin laatikon viulun irtoaminen. Epätasaisen ilmaston vuoksi vuoden 2012 vaihtuvaan näyttelyyn kaavailtujen esineiden lainaaminen toisesta olosuhdeilmastoidusta museosta ei ollut mahdollista. Tämän takia myöskin tulevien esinelainapyyntöjen kohdalla täytyy käyttää erityistä harkintaa.

Kellomuseon näyttelytilassa tehtiin talvella 2012 kokeilu, jossa tilaan vievät ovet suljettiin ja tiivistettiin ja tilaan hankittiin ilmankostuttaja ja -viilentäjä. Samassa yhteydessä säädettiin himmennettäviä halogeeneja pienemmälle. Lämpötilan ja kosteuden vaihtelut pienenivät havaittavasti, eivät kuitenkaan riittävästi. Kiinteistön tämän hetkisestä ilmastoinnista ja näyttelytilan korkeudesta johtuen lyhytaikaisen kokeen tulokset ovat viitteellisiä. Pysyvän olosuhdeilmaston luominen Kellomuseon näyttelytilaan vaatisi mittavia rakenteellisia muutoksia koko kiinteistössä.

Vuoden 2017 aikana osa näyttelytilan halogeenipolttimoista on vaihdettu LED-valoihin. Suomen Kellomuseo on kehittämässä uutta museokonseptia, johon liittyy uuden perusnäyttelyn rakentaminen. Uudessa museokonseptissa tullaan kiinnittämään suurta huomiota museo-objektien säilytys- ja näyttelyolosuhteisiin.

Kokoelmien turvallisuus

Kokoelmien voidaan todeta olevan murto- ja paloriskien osalta turvallisessa säilytysympäristössä Kellovasarassa ja Näyttelykeskus WeeGeellä. WeeGeellä on 24/7 vartiointi. Riskikartoitus tulisi laatia molempien säilytystilojen osalta sekä kehittää aktiivisesti riskienhallintaa. Kokoelmille tulisi laatia turvallisuus- ja pelastussuunnitelma. Kaikki museon kokoelmien piiriin kuuluvat esineet ovat vakuutettu.

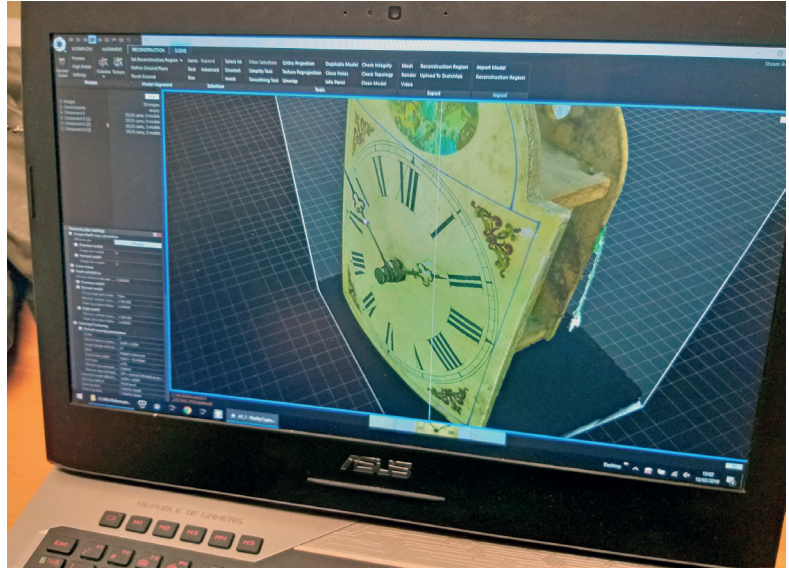
KOKOELMIEN SAAVUTETTAVUUS JA KÄYTTÖ

9. Kokoelmien ja kokoelmapalveluiden saavutettavuus

Kellomuseo on pyrkinyt resurssien mukaan asettamaan kokoelmiaan saavutettavaksi yleisölle. Tästä näkyvimpänä esimerkkinä on luonnollisesti näyttelytoiminta WeeGeellä, sekä perusnäyttelyssä että teemojen mukaan erikoisnäyttelyissä. Museo lainaa myös esineitä ulkopuolisille tahoille, kuten muille muistiorganisaatioille.

Vuodesta 2017 museo on julkaissut kokoelmiaan kansallisessa Finna.fi-palvelussa. Tarkoitus on lisätä aineistoa vuosien saatossa Finnan asiakasliittymään resurssien salliessa. Tämä edellyttää, että julkaistavaksi suunniteltu aineisto

on huolella valittua, oikoluettua, valokuvattua ja henkilörekisterilain mukaan julkaisukelpoista. Museolla on digitoitua aineistoa, jota voisi vuosittain lisätä palvelun piiriin. Museo pyrkii aktiivisesti pohtimaan uusia tapoja saattaa kokoelmia saavutettavammaksi, mm. erilaisten hankkeiden puitteissa (3D-luettelointi).

Kellomuseon esinekokoelmaan kuuluvan tupakellon 3D mallinnusta.

Suomen Kellomuseon kokoelmia ei ole toistaiseksi lainattu ulkomaille näyttelyihin, mutta toiveena on, että kansainvälistä toimintaa kehitetään tulevinä vuosina.

ICOMin Museotyön eettiset säännöt kohdassa 3.2 Kokoelmien saavutettavuus mainitaan seuraavaa: Museoilla on erityinen velvollisuus asettaa kokoelmat ja kaikki niihin liittyvä oleellinen tieto saataville niin laajalti kuin mahdollista, ottaen kuitenkin huomioon luottamuksellisuuden ja turvallisuuden asettamat vaatimukset.

9.1 Kokoelmien käyttäjät ja käyttötavat

Kellomuseon kokoelman käyttäjiä voidaan luokitella eri käyttötapojen mukaan: oma organisaatio, muut muistiorganisaatiot, sidosryhmät, toiminnan rahoittajat, muut käyttäjät, ulkomaalaiset ja vieraskieliset käyttäjät.

Kokoelmien käyttötavoista nousevat keskeisimmiksi näyttely, julkaisu- ja tutkimuskäyttö. Pääasiallisia käyttäjiä ovat museon oma henkilökunta ja kellohistorian asiantuntija. Tuotteistamista ja kaupallista käyttöä on toistaiseksi ollut vielä vähän. Käsikirjasto- ja kuvakokoelma sekä arkisto on ollut käytössä tutkijoiden ja median kautta. Valokuvakokoelman käyttö on ollut kasvussa 2010-luvulla. Hy-

välaatuisten ja julkaisu oikeudellisten kuvien sekä kuvapalveluiden kehittäminen voisi olla yhtenä painopisteenä tulevaisuudessa.

9.2. Kokoelmapalvelut

Kellomuseon kokoelmapalvelujen kysyntä on kasvanut vuosien saatossa, mutta pitäneet muotonsa hyvin samanlaisena. Uusimpana palveluna on luvussa 9. mainittu Finna -asiakasliittymä.

Kuvapalveluita tarjotaan kysynnän mukaan, mutta varsinaista järjestelmää ei ole kehitetty. Museon tärkeimmäksi palveluksi on muodostunut tietopalvelu. Kellomuseolla on 3-tasoinen tietopalvelumalli ja esinetunnistuspalvelu. Tämä malli on esitetty myös toimintasuunnitelmissa vuodesta 2015 lähtien.

Tietopalvelu:

- ilmainen sähköpostivastaus, jolla pyritään vastaamaan suurimmalle osalle asiakkaita nopeasti
- 80 EUR asiantuntijapalvelu, esinetunnistuspalvelu, jonka piiriin museo valitsee itseään kiinnostavat kellot
- suuremmat asiantuntijaosaamista- ja tutkimusta vaativat projektit, joista tehdään erillinen kustannuslaskelma

Esinetunnistuspalvelussa pyritään selvittämään asiakkaalle tutkittavan kellon valmistaja, ikä ja kellossa käytetty tekniikka, materiaalit ym. Kellomuseo ei voi ottaa kantaa esineiden kaupallisiin arvoihin. Esinetunnistuspalveluun varataan tutkimusaikaa noin kuukausi ja asiakas saa tuloksen kirjallisena. Tunnistuksesta peritään Kellomuseon hinnaston mukainen maksu 80 € / esine. Palvelusta sovitaan ennakkoon museomestarin kanssa sähköpostitse.

Kellomuseo pyrkii kartuttamaan tietoutta suomalaisesta kellosepäntyöstä ja kellosepistä sekä kellokulttuurista. Museon tietopalvelusta voi tehdä kyselyjä puhe- tai sähköpostitse tai kirjeitse. Tietopalvelumaksu on 80 €.

Suomen Kellomuseon toimistolla on kelloalan erikoiskirjasto, joka toimii käsikirjastona. Kirjasto ja museon arkisto ovat tutkijoiden käytössä ajanvarauksella. Kirjasto ja arkisto ovat avoinna tutkijoille arkisin 9-15.

Liitteet:

Liite 1. Lahjoitustodistus

Liite 2. Lainasopimus

Liite 3. Lainasopimus esinetunnistuspalvelu

Lähdeluettelo:

Kellomuseon lähteet ja muistiinpanot:

Suomen Kellomuseon esinekeräily

Suomen Kellomuseon kirjasto ja arkisto

Suomen Kellomuseon valokuvakeräily

Suomen Kellomuseon lehtileikearkisto 1962-2018

Suomen Kellomuseon keräilyryhmän muistiot 2011

Muistiinpanot ja ennakotehtävät Museokeräilyjen hallinta -kurssin lähiopetuspäiviltä marraskuu 2010-syyskuu 2011, Metropolian Ammattikorkeakoulu

Suomen Kellomuseon oma tutkimus-, näyttely- ja projektityöt

TAKO -seminaarien muistiinpanot 2009-2018

8.1. Konservointi: Kellomuseo / Susanna Eskola. Muokattu. Lähteet: The British Horological Institute: Conservation of Clocks and Watches. Jonathan Betts: Problems in the Conservation of Clocks and Watches (referaatti 9 / 1985 Conservator –lehdessä olleeseen artikkeliin). The National Trust: Guidelines for Horological Conservators. The British Horological Institute: Conservation of Clocks and Watches The National Trust: Guidelines for Horological Conservators)

Kirjallisuus:

Keräilypolitiikan muistilista museoille, Museoviraston ohjeita ja op-paita 3 MUSEOVIRASTO 2013

Länsi-Uudenmaan ammatillisesti hoidettujen museoiden keräilypoliitin ohjelma 2010

Museologian perusteet. Jouko Heinonen, Markku Lahti, Suomen Museo-liitto 2001

Museologia tänään. Pauliina Kinanen, Suomen Museoliitto 2007

Suomen Taidemuseoiden kokoelmapolitiikka ja resurssit. Taidemuseo-
alan kehittämissyksikkö KEHYS, 2006

Kelloseppäkoulun vuosikertomukset 1944-2010

Kelloseppäliiton julkaisema Kelloseppä-lehti ja Kello- ja kultasepänala
-lehti, Kello & kulta -lehti 1944-2018

Yhteistyösopimus kulttuurihistoriallisten museoiden valtakunnallisesta
työnjaosta 14.5.2013. Museovirasto.

Keke – Museot ja kestävä kehitys. Suomen Museoliitto, Kestävän kehityk-
sen työryhmä, 2011

Museoalaa koskeva lainsäädäntö ja ohjeistus:

Muinaismuistolaki 295 / 1963, Museolaki 729/1991, 2005

Museoasetus 1312 / 1992

ICOM – Suomen komitea ry, Museotyön eettiset säännöt <https://icomfinland.fi/new-page/>

Verkkoaineisto:

PDF: Kokoelmien arvoluokitus erikoismuseoissa – esimerkkinä Mobilia
http://www.museoliitto.fi/doc/Kokoelmien_arvoluokitus_Mobilia.pdf

PDF: Edustava Museokokoelma, Ritva Palo-Oja, kokoelmapäällikkö
http://www.tampere.fi/tiedostot/5HlrYvpSV/01_ritva_palo_oja_edustava_museokokoelma.pdf

Yhteenveto puheenvuoroista, Ajankohtaisseminaari museoiden kokoel-
mahallinnasta Helsinki 14.-15.4.2008, Suomen Museoliitto
<http://www.museoliitto.fi/index.php?k=9715>

<http://sverigesmuseer.ning.com/group/samdok>

<http://sverigesmuseer.ning.com/>

<http://tako.nba.fi/poolit/pooli-4>,

<http://www.kulttuuriespoo.fi/fi/node/906>

Merkitysanalyysimenetelmä <https://www.museoliitto.fi/doc/Merkitysanalyysimenetelma1.pdf>

https://www.museoliitto.fi/doc/verkkojulkaisut/Kokoelmapoistojen_hyvat_kaytannot.pdf.

https://www.museoliitto.fi/doc/verkkojulkaisut/Kokoelmapoistojen_yhteiset_kaytannot.pdf.

Liite 1.

LAHJOITUSTODISTUS

Lahjoitus Suomen Kellomuseolle

Lahjoittaja	
nimi:	_____
osoite:	_____
puh.:	_____
email:	_____
Lahjoitus	

paikka: _____	
pvm: ____/____ 20____	

Lahjoittajan allekirjoitus	Vastaanottajan allekirjoitus

Suomen Kellomuseo ottaa vastaan vain aineistoa, joka täydentää museon kokoelmia. Kellomuseolla on vastaanotettuun aineistoon täysi omistus-, käyttö- ja hallintaoikeus. Museolla on myös oikeus poistaa aineisto tai sen osa kokoelmista. Kokoelmista poistaminen voidaan toteuttaa siirtämällä aineisto opetuskäyttöön, luovuttamalla se toisen museon kokoelmiin tai tuhoamalla se.	
Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) samanlaista kappaletta, toinen lahjoittajalle ja toinen vastaanottajalle.	

Suomen Kellomuseo, Opinkuja 2, 02100 Espoo
050-536 1977, info@kellomuseo.fi

Liite 2.

LAINASOPIMUS

Laina Suomen Kellomuseolle

Lainan antaja		
nimi:	_____	
osoite:	_____	
puh.:	_____	
email:	_____	
Lainattava esine / objekti	Vakuutusarvo	Huomioitavaa
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
Sijoituspaikka:	_____	
Laina-aika:	_____	
paikka ja pvm:	_____	
_____	_____	
Lainan antajan allekirjoitus	Lainan saajan allekirjoitus	

Palautettu samassa kunnossa / oheen liitetyin selvityksin

pvm: ____ / ____ 20 ____

Vastaanottajan allekirjoitus

Suomen Kellomuseo, Opinkuja 2, 02100 Espoo
050-536 1977, info@kellomuseo.fi

Liite 3.

LAINASOPIMUS

Laina Suomen Kellomuseolle esinetunnistuspalveluun

Lainan antaja	
nimi:	
osoite:	
puh.:	
email:	
Lainattava esine / objekti	Huomioitavaa
KELLO museo	
Sijoituspaikka:	
Laina-aika:	
paikka ja pvm:	
_____	_____
Lainan antajan allekirjoitus	Lainan saajan allekirjoitus

Palautettu samassa kunnossa / oheen liitetyin selvityksin

pvm: ____/____ 20____

Vastaanottajan allekirjoitus

Suomen Kellomuseo, Opinkuja 2, 02100 Espoo
050-536 1977, info@kellomuseo.fi

